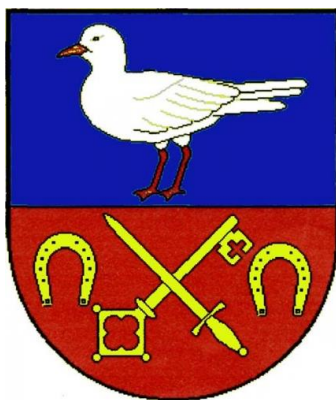

Program rozvoje obce

Kovalovice

na období 2016-2021

prosinec 2015

OBSAH

Úvod	4
A. Analytická část	5
A.1 Charakteristika obce	5
1. Území.....	5
Poloha obce.....	5
Historické souvislosti.....	6
2. Obyvatelstvo	7
Demografická situace	7
Věkové složení obyvatelstva.....	9
Vzdělanostní struktura	10
Sociální situace v obci	11
Spolková, osvětová a informační činnost	11
3. Hospodářství	14
Ekonomická situace	14
Trh práce	18
4. Infrastruktura	20
Technická infrastruktura.....	20
Dopravní infrastruktura	22
Dopravní obslužnost	24
5. Vybavenost	25
Bydlení	25
Školství a vzdělávání	27
Zdravotnictví	30
Sociální péče	30
Kultura	32
Sport a volnočasové aktivity.....	33
6. Životní prostředí	33
Stav životního prostředí	33
Ochrana životního prostředí.....	36
7. Správa obce	36
Obecní úřad a kompetence obce	36
Hospodaření a majetek obce	37
Bezpečnost.....	40

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Vnější vztahy a vazby obce.....	40
A.2 Východiska pro návrhovou část.....	43
1. SWOT analýza.....	43
2. Vyhodnocení dotazníkového šetření	44
3. Shrnutí podkladů pro návrhovou část.....	44
B. Návrhová část.....	47
B.1 Strategická vize.....	47
B.2 Programové cíle.....	47
B.3 Opatření a aktivity.....	49
B.4 Podpora realizace programu	54
C. Přílohy	56

ÚVOD

Základním plánovacím dokumentem obce, zakotveným v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, je program rozvoje obce. Jde o hlavní nástroj řízení rozvoje obce. Smyslem tvorby bylo na základě popsání situace v obci, názoru občanů a diskuse pracovní skupiny formulovat představy o budoucnosti obce včetně navržení aktivit, které pomůžou tyto představy dosáhnout. Tento dokument byl vytvářen v druhé polovině roku 2015 na období let 2016–2021. Hlavním řešitelem za obec byl starosta Milan Blahák, další členové realizačního týmu byli místostarosta Ivan Sukovatý a členové zastupitelstva Jan Blaha, doc. MUDr. Radomír Buček CSc., Petr Filip, Josef Kadlec, Jiřina Kotvrdová, Stanislav Pernica a Petr Šmerda.

Do procesu tvorby PRO byla také zapojena veřejnost, která se formou dotazníkového šetření podílela na formování výsledné podoby tohoto dokumentu. Dále měli občané Kovalovic příležitost dokument připomínkovat v průběhu tvorby, pracovní verze byla zveřejněna k připomínkování na úřední desce, na stránkách obce a bylo uskutečněno veřejné projednání strategie na zasedání zastupitelstva.

Na analyticko-metodickém vedení se podíleli pracovníci MAS Slavkovské bojiště, z.s.:

Dana Adamcová

Hana Tomanová

Dokument Program rozvoje obce Kovalovice na období let 2016–2021 byl zpracován díky projektu „**Elektronická metodická podpora tvorby rozvojových dokumentů obcí**“ (CZ.1.04/4.1.00/62.00008), jehož nositelem bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Program rozvoje obce byl schválen zastupitelstvem obce dne 18. 5. 2016, usnesením č. 7/13/16.

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 CHARAKTERISTIKA OBCE

1. Území

Poloha obce

Obec se nachází v okrese Brno-venkov v Jihomoravském kraji a spadá pod obec s rozšířenou působností Šlapanice. Leží 18 km východně od krajského města Brna, 6 km západně od Rousínova a 9 km severozápadně od Slavkova u Brna. Obec se rozkládá na rozhraní Dražanské vrchoviny a Dyjskosvrateckého úvalu na katastrálním území o výměře 471 ha v nadmořské výšce 256 m n. m. Sousedí s katastry obcí Viničné Šumice, Pozořice, Holubice a Velešovice a část jejího katastrálního území tvoří hranici s okresem Vyškov. Kovalovice mají jednu obecní část, součástí obce je však lokalita Stará Pošta se šesti popisnými čísly, která leží 2 km jižně od hlavní části obce.

Obec se rozprostírá v mělkém údolí na obou březích Kovalovického potoka, do nějž se západně od obce vlévá potok Hloušek. Na katastru obce převažuje zemědělská krajina s ornou půdou. V severní části katastru se nacházejí plochy sadů¹.

První zpráva o obci je v památné nadační listině biskupa olomouckého - Jindřicha Zdíka z roku 1131. Uvádí se zde mezi jinými i 13 popluží (dvory s poli) z Kovalovic.

Obr. 1: Umístění obce na mapě

Zdroj: maps.google.cz

¹ Územní plán sídelního útvaru Kovalovice, 1996

Historické souvislosti

První zpráva o obci se nachází v památné nadační listině biskupa olomouckého - Jindřicha Zdíka z roku 1131. Uvádí se zde mezi jinými i 13 popluží (dvory s poli) z Kovalovic. Okolní rybníky patřily hraběti Lvů z Klobouk. V listině z r. 1210, již král Přemysl Otakar I. potvrdil založení kláštera zábrdovského a statky mu věnované, se uvádějí též Kovalovice. V průběhu následujících čtyř století několikrát změnily majitele. V polovině 16. století zde byla vystavěna tvrz a po prodeji Albrechtu Černohorskému z Boskovic v roce 1563 byly Kovalovice připojeny k panství pozořickému. Kovalovice ležely na formanské „slezské cestě“, která byla významná přepravou soli, vedoucí z Brna na Podolí, přes Kovalovice, Rousínov k Věličce do Polska. V obci byly tři kovárny pro kování formanských koní. Odtud údajně pochází název obce (koval - více). Nad obcí k hradu Vildemberk bylo několik rybníků a rovněž za obcí k mlýnu Bahňák. U těchto hnízdilo množství vodního ptactva zejména kachny a raci. Tento motiv byl v pečeti a též byl převzat do znaku obce. Před třicetiletou válkou bylo v obci 45 domů, po válce 23 domů. Roku 1754 zde bylo 59 domů a 11 domků bez polí, obecní jatka, kovárna a pastouška. Velkostatek zde měl dvůr, krčmu a mlýn. Do roku 1891 se zde pěstoval anýz.

Roku 1873 byla zřízena v obci jednotřídní škola pro Kovalovice a Šumice, v r. 1876 došlo k jejímu rozšíření na dvoutrídni a následně v roce 1910 na trojtřídní. V r. 1885 se odškolily Šumice.

Ve dvacátých letech 18. století byla postavena nová „císařská silnice“ Olomouc - Brno, která vede částí obce - Stará Pošta. Po této jezdila kurýrní pošta a právě zde byla dědičně zřízena zprostředkující pošta a též mýto a hostinec. Zprostředkovala též větev na Slavkov a Bučovice. V tomto objektu měl Napoleon před bitvou u Slavkova poradu se svými maršálky a podle některých pramenů zde po bitvě nocoval.²

Znak a pečeť

Obec Kovalovice měla na pečeti v pečetním poli stojícího ptáka na větvi. Toto pečetní znamení je přeneseno do znaku v podobě racka. Přidány jsou podkova, jako mluvící znamení obce, a hlavní atributy patronů obce - klíč a meč.

Navrhované tinktury: modrá barva je spojována s bývalými rybníky a potokem, červená je připomínkou na dobu, kdy obec vyhořela (1852) a má od té doby své patrony.

Symbols: pták v přirozené podobě, ostatní symboly zlaté.

² Historie, dostupné na www.kovalovice.cz

Popis znaku: Modročerveně dělený štít, nahoře stříbrný racek s červenou zbrojí, dole přes sebe zkřížený klíč a meč provázené po stranách podkovou, vše zlaté³.

2. Obyvatelstvo

Demografická situace

Kovalovice se podle počtu obyvatel řadí mezi malé obce v rámci území MAS. Velikost obce byla určena na základě srovnání s ostatními členskými obcemi MAS Slavkovské bojiště a jejich následným rozdělením do kategorií podle počtu obyvatel na malé, střední a velké obce (viz Příloha č. 1). V obci žilo k 31. 12. 2015 celkem 640 obyvatel, z toho 312 mužů a 328 žen, průměrný věk obyvatel obce je 41,6 let⁴. Za posledních dvanáct let se počet obyvatel obce zvyšuje, došlo k nárůstu obyvatelstva o 8,7 %.

Rozvoj obce je spjat s migrací obyvatelstva, a to především z krajského města Brna. Obec vykazuje kladné migrační přírůstky. Přirozené přírůstky jsou bohužel minimální. Z následující tabulky je zřejmé, že přírůstky obyvatelstva v hodnoceném období závisí na migraci obyvatel. Přirozený přírůstek za celé období 2003-2015 činí v součtu jen 8 obyvatel, zatímco u migračního přírůstku jde o 34 osob. Trendu migrace by mohla obec i nadále využívat pro účely strategického plánování využití území i poskytování služeb. Dá se předpokládat, že v závislosti na migračním přírůstkem se v následujících několika letech bude postupně zvedat též i přirozený přírůstek obyvatelstva – do obce se stěhují převážně mladé rodiny a mladé páry, které zakládají rodiny⁵.

Tab. 1: Vývoj pohybu obyvatelstva a jeho počet v letech 2003-2015

	Narození	Zemřelí	Přistě- hovalí	Vystě- hovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Počet obyvatel k 31.12.
2003	7	9	7	8	-2	-1	-3	589
2004	1	10	20	12	-9	8	-1	588
2005	9	3	18	38	6	-20	-14	574
2006	7	6	22	5	1	17	18	592
2007	7	9	5	13	-2	-8	-10	582
2008	2	7	18	10	-5	8	3	585
2009	10	4	14	13	6	1	7	592
2010	6	6	16	14	-	2	2	594
2011	3	4	12	5	-1	7	6	606
2012	7	7	13	7	-	6	6	612
2013	7	7	14	9	-	5	5	617
2014	9	3	17	9	6	8	14	631

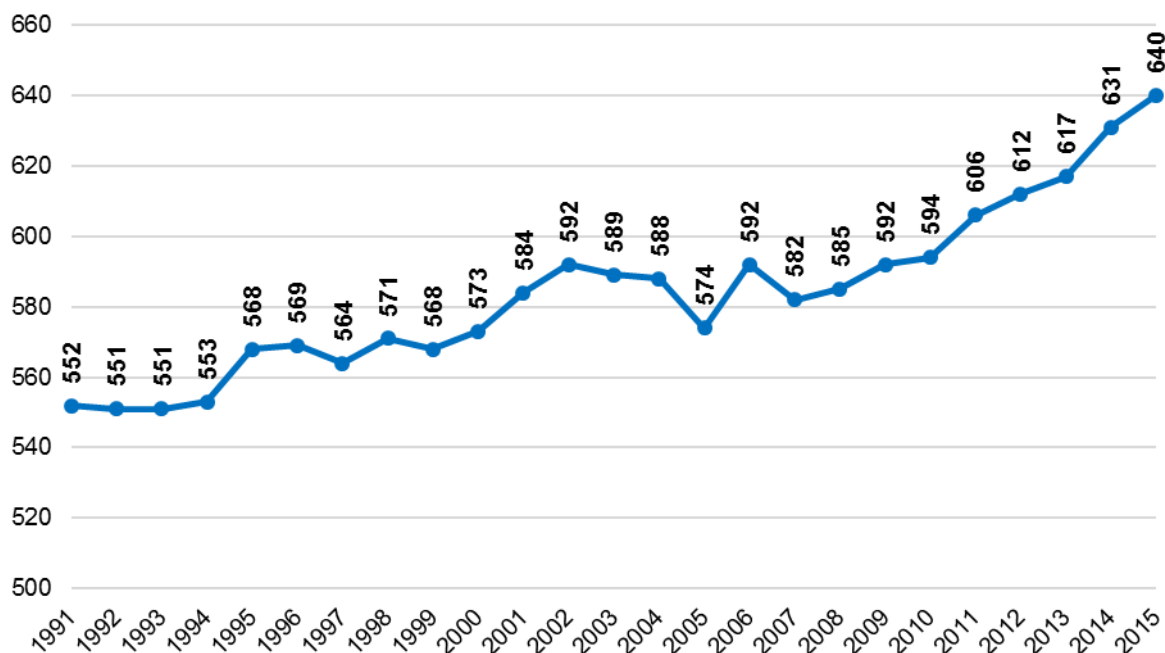
³ Erb, dostupné na www.kovalovice.cz

⁴ Veřejná databáze, ČSÚ 2015, dostupné na www.czso.cz

⁵ Veřejná databáze, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

2015	14	6	17	16	8	1	9	640
-------------	----	---	----	----	---	---	---	------------

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2016, dostupné na www.czso.cz

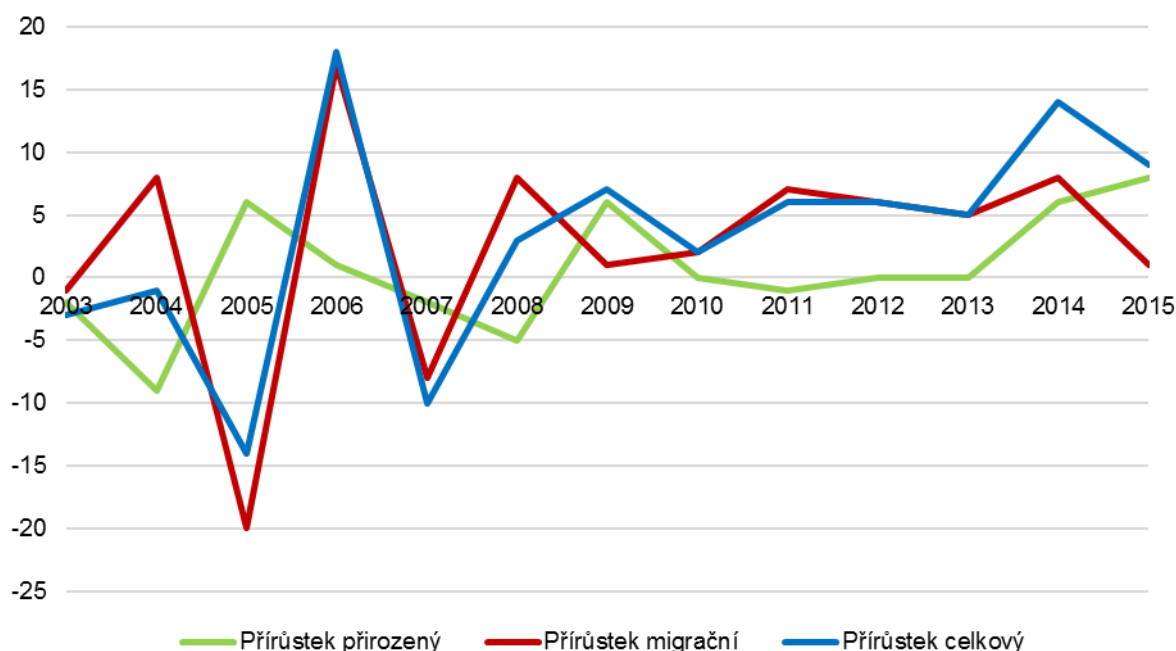

Obr. 2: Vývoj počtu obyvatelstva v letech 1991-2015

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2016, dostupné na www.czso.cz

Vztah jednotlivých druhů přírůstku

Závislost celkového přírůstku na migračním přírůstku je významným ukazatelem při analýze budoucího vývoje celkového přírůstku v obci. Migrační přírůstek se na rozdíl od přirozeného přírůstku dá kvalifikovaně odhadnout v závislosti na rozvojových plánech obce. Přirozený přírůstek pak doplňuje celkový obrázek o situaci v obci. Vztah mezi těmito ukazateli od roku 2003 je pro větší názornost ještě převedena do grafu. Z něj je patrné, že na začátku sledovaného období docházelo v obci ke skokovým přírůstkům a úbytkům jak migračním, tak přirozeným a až od roku 2010 se situace v obci ustálila a dochází k pozvolnému růstu všech ukazatelů.

Obr. 3: Vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku v letech 2003-2015

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2016, dostupné na www.czso.cz

Věkové složení obyvatelstva

Věkové poměry v území vyjadřuje index stárí, tedy poměr mezi počtem obyvatel ve věku 65 a více let na počet osob ve věku 0–14 let, který vypovídá o tom, zdali na daném území dochází ke stárnutí obyvatelstva. Na konci roku 2015 byl index stárí obyvatelstva 119,0, tedy osoby ve věku 65 a více let převažují o 19 % nad věkovou kategorií 0-14 let. Počet produktivních obyvatel (od 15 – 64 let) činil 410, podrobněji viz tabulka⁶.

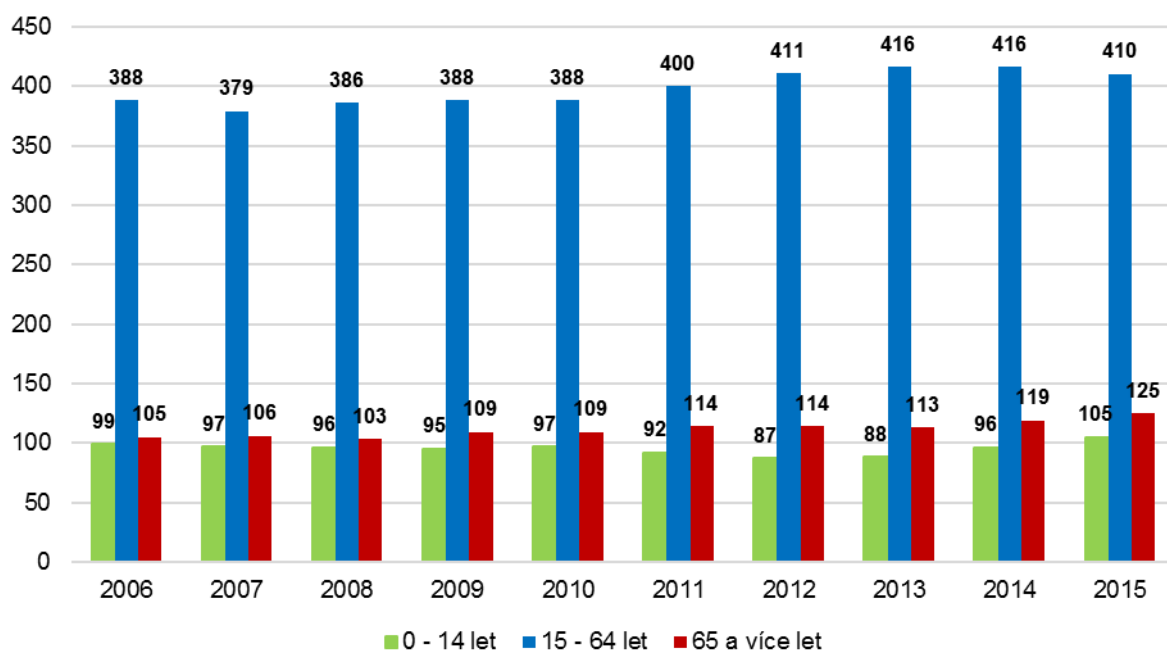
Tab. 2: Věkové poměry v obci v roce 2015

OBEC	Celkový počet obyvatel	Počet obyvatel ve věku			Podíl obyvatel ve věku			Index stárí
		0-14	15-64	65+	0-14 (%)	15-64 (%)	65+ (%)	
Kovalovice	640	105	410	125	16,4	64,1	19,5	119,0

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ, 2016

V obci se projevuje trend stárnutí obyvatelstva, tedy stav, kdy nejstarší složka obyvatelstva převažuje nad tou nejmladší. Tento trend se v obci projevuje stále výrazněji, čímž dochází k neustálému prohlubování rozdílu mezi dětskou složkou a složkou seniorů. Poměr jednotlivých věkových skupin od roku 2006 je znázorněn v grafu níže.

⁶ Veřejná databáze, ČSÚ, 2015

Obr. 4: Obyvatelstvo podle věkových kategorií v letech 2006-2015

Zdroj: Počet a věkové složení obyvatel v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2006-2015, ČSÚ 2016, dostupné na www.czso.cz

Vzdělanostní struktura

Informace o vzdělanostní struktuře obyvatel ze SLDB z roku 2011 ukazují, že v obci převažuje obyvatelstvo se středním odborným vzděláním bez maturity, stejně jako v okolních obcích regionu. Podíl obyvatel v produktivním věku bez vzdělání je zcela zanedbatelný, tento stav udávají pouze 2 osoby z celkového počtu 507 respondentů. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel činí zhruba 8,1 %, je tedy nižší než průměr okresu Brno-venkov, ale i ten krajský. Zjištěnou vzdělanostní strukturu ukazuje tabulka níže.

Tab. 3: Obyvatelstvo ve věku 15 a více dle nejvyššího ukončeného vzdělání

	Počet obyvatel ve věku 15+ k 26.3.2011	Nejvyšší ukončené vzdělání (věk 15 a více)						
		bez vzdělání	základní vč. Neukončenéh o	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední s maturitou	nástavbové studium	vyšší odborné vzdělání	Vysokoškolské
Kovalovice	507	2	108	196	129	15	8	41
okres Brno-venkov	174 158	552	30 556	61 793	46 597	4 490	2 059	21 915

Zdroj: SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

Sociální situace v obci

V obci není významné zastoupení národnostních menšin. Žijí zde čtyři občané hlásící se ke slovenské národnosti a jeden občan německé národnosti. Tyto menšiny se nijak neorganizují, bez problémů se začlenily do života obce⁷.

Sociálně vyloučené lokality se na katastrálním území obce nevyskytují. Obec nezaznamenává ani významné skupiny sociálně vyloučených osob, pokud by se vyskytla takováto situace, bude se snažit v rámci svých možností občanům pomoci. Obec neeviduje žádné významné problémy s uživateli návykových látek.

Spolková, osvětová a informační činnost

▪ SDH Kovalovice

Sbor dobrovolných hasičů má v obci Kovalovice dlouholetou tradici. Byl založen již v roce 1885 a v roce 2015 kovalovští hasiči oslavili 130 let od svého vzniku. Sbor spadá do V. kategorie jednotek požární ochrany, tzn. jednotek působících na území obce a složených z dobrovolných členů. Veškeré opravy, výstroj, výzbroj a provoz hasičské jednotky jsou hrazeny z rozpočtu obce Kovalovice. Obec zažádala v letošním roce o dotaci na pořízení požárního zásahového vozidla pro JSDH.

Pro zvýšení vycvičenosti jednotky se družstva mužů účastní různých soutěží v požárním sportu i místních putovních pohárů. Jedním z jejich hlavních cílů je též práce s mládeží, kdy SDH vede též oddíl žáků. Dříve v obci existovalo i družstvo žen, které se však v minulosti rozpadlo a dnes není členkou sboru ani jedna žena. SDH se podílí také na pořádání kulturních akcí, kdy v obci uskutečňují Ostatky, Dětský maškarní karneval, Petropavelské hody a společně se Sokoly Posezení u cimbálu⁸.

▪ TJ Sokol Kovalovice

Cílem činnosti Sokolů je přispívat svou činností ke zvyšování duchovní, kulturní a fyzické úrovně společnosti prostřednictvím tělesné výchovy a sportu, výchovy k mravnosti, společenské a kulturní činnosti. TJ Sokol vede své členy v různých sportovních odvětvích, mládežnické oddíly jsou děleny na oddíl všestrannosti předškoláků a oddíl všestrannosti žáků a oddíly dospělých pak na oddíl badmintonu, nohejbalu, sálové kopané a turistiky. TJ Sokol se taktéž aktivně zapojuje do života obce a mezi jejich akce patří Posezení u cimbálu, které pořádají ve spolupráci s SDH, dále pak Pochod

⁷ SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

⁸ Zpravodaj 1/2015 speciál – 130 let Sboru dobrovolných hasičů Kovalovice, 2015, dostupné na www.kovalovice.cz

osvobození, každoroční výjezdy do hor, sportovní odpoledne, dětské dopoledne, rozloučení se starým rokem, burčákový turnaj v badmintonu a vánoční turnaj ve stolním tenise⁹. T.J. patří sokolovna, místní hřiště na malou kopanou a antukové hřiště na nohejbal či tenis. Na hřiště navazuje areál s přírodním koupacím biotopem, vhodný pro sportovně rekreační využití. Areál s biotopem je v majetku obce.

▪ **Místní organizace Moravského rybářského svazu**

Posláním rybářského svazu je snaha o rozvoj a popularizaci rybářského sportu, výkon rybářského práva a zajišťování chovu, ochrany a lovu ryb a celkové ochrany životního prostředí¹⁰. Organizace se schází v prostorách Sokolovny, jež je ve správě TJ Sokol, na oplátku jim rybáři přispívají na jejich činnost¹¹. Rybáři se starají o zavlažovací nádrž, kde se uskutečňují rybářské závody.

▪ **Myslivecké sdružení Viničné Šumice – Kovalovice**

Sdružení provádí mysliveckou činnost v honitbě, odchovává bažanty a divoké králíky, pořádá každoroční odchyt zajíců a účastní se i kulturního života obce. Spolek organizuje myslivecký ples, Den dětí v červnu, měsíci myslivosti, který spojuje s ukázkami sokolnictví, kynologie a zoologie. Myslivecké sdružení se v současnosti neustále potýká s nedostatkem mladých lidí, jež by aktivně vykonávali právo myslivosti, z toho důvodu je toto sdružení mnohdy limitováno v uskutečňování některých aktivit.

▪ **Včelaři Viničné Šumice – Kovalovice**

Svaz včelařů pořádá odborné přednášky a zájezdy se včelařskou tematikou.

▪ **Junák – skaut**

V obci dříve fungoval též Junák – skaut, jelikož zde měl svoji pobočku, kde se místní členové scházeli. Obec jim sice stále přispívá na činnost, ale v obci již klubovna není, členové se nejspíše scházejí v Pozořicích.

⁹ Kovalovický zpravodaj 1/2015, dostupné na www.kovalovice.cz

¹⁰ Moravský rybářský svaz, z.s. pobočný spolek Kovalovice, dostupné na www.firmy.cz

¹¹ Kovalovický zpravodaj 1/2015, dostupné na www.kovalovice.cz

▪ **Podpora spolkové činnosti**

Obecní úřad podporuje spolky jak finančně, tak i bezúplatným poskytováním obecních prostor. Na základě podání žádosti o poskytnutí dotace mohou jednotlivé spolky získat finanční příspěvek z obecního rozpočtu na provoz a jejich činnost.

▪ **Významné akce pořádané v obci**

V obci je uskutečňováno široké spektrum aktivit, jež oživují život v obci a zachovávají stále živé tradice, které jsou právě pro venkov tolik typické a důležité. V obci se uskutečňují pravidelně tyto akce: tříkrálová sbírka, masopust neboli ostatky s tradičním průvodem masek, dětský karneval, pravidelně uskutečňované Posezení u cimbálu, dětský den, Petropavlovské hody s tradiční polní mší svatou, martinský lampionový průvod s programem pro děti, přivítání nového roku s ohňostrojem a též vítání občánků či setkání s jubilanty. Pořádané akce se svým zaměřením snaží pokrýt všechny věkové kategorie občanů.

Mimo pravidelné akce jsou zde pořádány také různé příležitostné zábavy v místním kulturním zařízení a na něj přilehlých prostorách a též v areálu koupacího biotopu.

▪ **Informování občanů**

Jako zdroj informací o dění v obci dotazovaní nejvíce využívají obecní zpravodaj (94,5 % často/občas) a rozhlas (83,2 % často/občas), nejméně pak využívají zasilání informací prostřednictvím SMS zpráv. Mezi nejlépe hodnocené zdroje s ohledem na kvalitu informací zařadili respondenti opět zpravodaj a rozhlas. Občané by rádi, aby byla hlášení umístována též na webové stránky obce, kde by se s nimi mohli občané seznámit v případě, že je z nějakého důvodu neslyšeli¹².

¹² Dotazníkové šetření, 2015

3. Hospodářství

Ekonomická situace

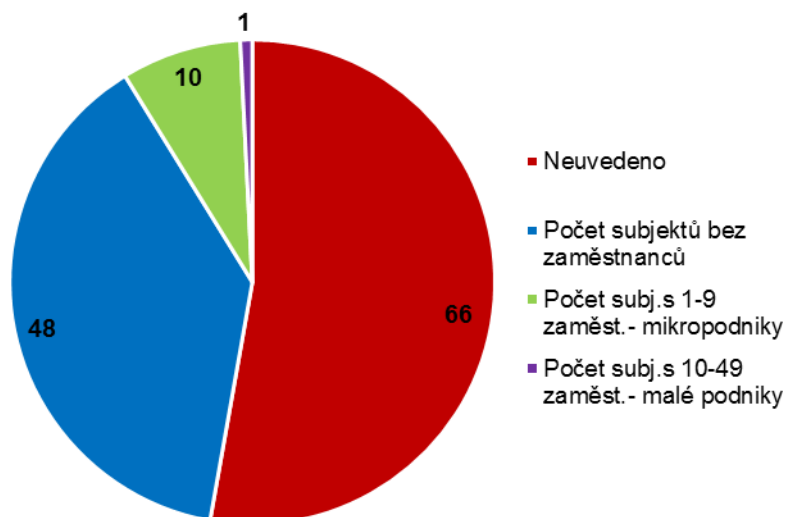
▪ **Struktura podnikatelských subjektů v obci**

V obci působí 48 podnikatelů – fyzických osob bez zaměstnanců, 10 mikropodniků (do 9 zaměstnanců) a 1 malý podnik (do 49 zaměstnanců). Převažuje činnost ve stavebnictví, velkoobchodu a maloobchodu a ve zpracovatelském průmyslu. Odvětvovou strukturu znázorňuje následující tabulka.

Tab. 4: Hospodářská činnost za rok 2014

Zemědělství, lesnictví, rybářství	6
Zpracovatelský průmysl	25
Stavebnictví	14
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	26
Doprava a skladování	2
Ubytování, stravování a pohostinství	3
Činnosti v oblasti nemovitostí	2
Profesní, vědecké a technické činnosti	12
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	5
Ostatní činnosti	7
Nezařazeno	7

Zdroj: risy.cz, údaje z roku 2014

Obr. 5: Rozdělení podniků dle počtu zaměstnanců

Zdroj: Český statistický úřad, stav k 31. 12. 2013, dostupné na www.czso.cz

▪ **Charakteristika klíčových subjektů**

V obci působí např. tyto subjekty: Gozmetal s.r.o. – příslušenství koupelen, stolařství Kalábek, garážová vrata Kříž, stolařství Sapin, zámečnictví KOVO-Zahradník, autodoprava NIKA trans s.r.o., truhlářství Gabriel, zednické práce Terber, zahradnické služby Semrádová ad.

▪ **Komerční služby v obci**

Mikropodniky a podnikatelé – fyzické osoby bez zaměstnanců pokrývají část spektra komerčních služeb v rámci obce, více viz následující tabulka.

Tab. 5: Nabídka služeb v obci Kovalovice v roce 2015

OBEC	Stolařství, truhlářství	Instalatér, topenář	Malíř, natěrač	Stavební řemesla	Zámečnictví, kovářství	Krejčí, švadlena	Kadeřnictví, kosmetika	Opravný motor. vozidel	Masáže	Potravin / smíšené zboží	Obchodní středisko	Pošta	Restaurace	Pohostinství (bez stravování)
Kovalovice	3	1	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	2	-

Zdroj: Komplexní dotazníkové šetření v obcích JMK k 31. 12. 2012, Jihomoravský kraj, 2013, doplnění 2015; *údaje nejsou dostupné – města nad. 5 tis. obyv., kde se již předpokládá výskyt všech služeb (a je obtížné je spočítat) v dotazníku nevyplňovala.

▪ **Chybějící komerční služby**

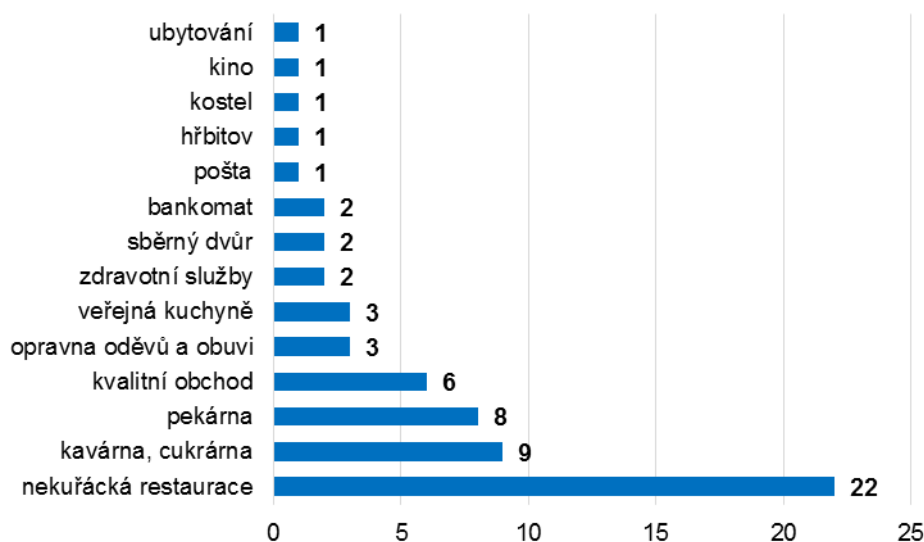
Dle dotazníkového šetření Jihomoravského kraje, které probíhalo v roce 2013, vyplynulo, že obslužnost službami je v obci dostačující. Služby, které nejsou v obci dostupné, zajišťují převážně nedaleké Pozořice. Za specializovanými prodejny, bankovními a jinými komerčními službami se tedy obyvatelé obce vydávají především do Pozořic, dále pak do Rousínova, Slavkova či do krajského města Brna (zvláště pak za bankovními službami). V obci rovněž chybí zastoupení zdravotních a sociálních služeb, za kterými obyvatelé dojíždějí. Běžnou péči praktických lékařů zajišťují Pozořice, za specialisty a na pohotovost obyvatelé dojíždějí Brna – situace je pojednána v samostatných oddílech níže¹³.

Dle dotazníkového šetření pro účely tohoto dokumentu se též respondenti měli možnost vyjádřit k chybějícím službám v obci. Občané v obci nejčastěji postrádají nekuřáckou restauraci, kavárnu/cukrárnu, pekárnou a kvalitněji zásobený obchod s potravinami¹⁴.

¹³ Komplexní dotazníkové šetření v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2013, dostupné na www.kr-jihomoravsky.cz

¹⁴ Dotazníkové šetření, 2015

Od nového roku již v obci nefunguje prodejna potravin a občané si musí jezdit nakoupit do blízkých obcí. Jelikož prostory bývalých potravin nejsou v majetku obce, tak s tím sama obec nemůže nic udělat. Obec by tuto situaci chtěla řešit, nabízí se možnost částečného využití budovy č. 9, která v současnosti slouží k sociálnímu bydlení či jako startovací byty pro mladé, popř. provést výkup jiné budovy či pozemku pro účely výstavby obchodu.

Obr. 6: Chybějící komerční služby v obci Kovalovice

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015

▪ Podpora podnikání v obci

Obec na svých stránkách zveřejňuje seznam podnikatelských subjektů, které v obci působí. Podporovat podnikatele se snaží dle svých možností, a to alespoň prvotním oslovením místních podnikatelů v případě potřeby zadání určité obecní zakázky, popř. jejich propagací na svých akcích, kdy mohou subjekty přispět formou sponzorského daru.

V obci se nenacházejí pozemky určené pro podnikání. Obec dle územního plánu z roku 1999 vymezila zónu pro podnikání, která se nachází v jihovýchodní části ve směru na Velešovice.

Občané v dotazníkovém šetření navrhli několik možností, jak by obec mohla podnikatele v obci podporovat, např. umístit do zpravodaje podnikatelské okénko, vyzvat občany k využívání služeb, které jsou přímo v obci poskytovány či možností reklamy¹⁵.

¹⁵ Dotazníkové šetření, 2015

▪ **Charakter zemědělské výroby**

Na katastru obce Kovalovice obhospodařuje převážnou část pozemků Bonagro a.s. Blažovice, na dalších pozemcích pak hospodaří též dva samostatně hospodařící zemědělci¹⁶.

▪ **Pozemkové úpravy a strategické dokumenty**

V obci bylo v roce 2014 zažádáno na základě žádosti vlastníků nadpoloviční výměry zemědělské půdy o započítání komplexních pozemkových úprav.

Obec má platný územní plán z roku 1999, v letech 2001, 2004 a 2009 proběhly změny ÚP. Obec chce v následujících letech začít práce na novém územním plánu, jehož tvorba je však limitována právě zahájením KPÚ a vytvořením plánu společných zařízení.

▪ **Atraktivita cestovního ruchu**

Na katastrálním území obce není evidována žádná kulturní památka. Zajímavostí obce jsou historické budovy původní tvrze, pocházející z poloviny šestnáctého století, jež byly postupně rekonstruovány a sloužily jako panský dvůr, obecní škola či hostinec. V současnosti je v objektu umístěna restaurace Na Tvrzi, kulturní zařízení a obecní úřad. Dominantou obce je pak kaple zasvěcená sv. Petru a Pavlu. Na tomto místě stála původně dřevěná, později zděná zvonička, která však kvůli špatnému stavu musela být v letech 2000-2001 zbořena. Kromě kulturních památek a zajímavostí místního charakteru se v obci nachází také přírodní koupací biotop, který byl vybudován v roce 2007 a slouží v letních měsících místním, ale i přespolním ke sportovně-rekreačnímu vyžití. V areálu bývalého JZD též funguje firma Stáj Filip, která je převážně zaměřena na chov koní a agroturistiku.

V jižní části území se nachází osada Stará pošta, jež má historický význam v návaznosti na bitvu u Slavkova. Je součástí památkové zóny Slavkovského bojiště a na stejnou tematiku zaměřené naučné stezky. V osadě též stojí pravoslavná kaple, tzv. Ruská kaplička. Údajně tuto kapličku nechala v roce 1851 postavit ruská šlechtična na památku padlého ruského důstojníka¹⁷.

○ **Stará pošta**

Byla postavena v roce 1785 a jedná se o historicky cennou a významnou památku z období slavkovské bitvy. V této přípravní stanici rakouské pošty měl 28. listopadu 1805 hlavní stan maršál Murat. Téhož dne zde měl poradu se svými maršály císař Napoleon a 2. prosince

¹⁶ Spolky a firmy, dostupné na www.kovalovice.cz

¹⁷ Úspěšné projekty zaměřené na obnovu a rozvoj obcí v mikroregionu Roketnice, 2014

1805 zde bylo hlavní stanoviště ruského generála Bagrationa. Po vítězné bitvě císař Napoleon nocoval na Staré poště a 3. prosince 1805 zde přijal rakouského vyslance knížete Liechtensteina, aby dohodli schůzku o uzavření příměří mezi císařem Františkem I. a Napoleonem. Dnes se v těchto místech nalézají restaurační zařízení¹⁸.

- **Naučná stezka Bitva tří císařů**

Významnou turistickou oblastí jižní Moravy je chráněné území slavkovského bojiště, které se rozprostírá na ploše 120 km² mezi městy Brnem a Slavkovem. Naučná stezka slavkovským bojištěm byla vybudována v roce 2003 Obecně prospěšnou společností Mohyla míru-Austerlitz, sdružující obce a města tohoto území. Na trase stezky se nacházejí pozorovací stanoviště, připomínající významná místa tehdejšího bojiště. Připomínají průběh bitvy i tváře vojevůdců, zamýšlí se nad utrpením vojáků obou bojujících stran i obyvatel obcí a měst, které nesly tíhu bojových operací. Součástí této naučné stezky a jedním z 29 zastavení je též kovalovická Stará pošta.

- **Turistická infrastruktura**

Na katastrálním území obce se nachází ubytovací zařízení Stará pošta, jež poskytuje i služby stravovacího charakteru. V obci se pak nachází ještě restaurace Na Tvrzi, která též nabízí možnost stravování a v době letní koupací sezóny je v obci v areálu přírodního koupacího biotopu provozováno na zdejším kiosku občerstvení.

Trh práce

- **Obyvatelé v aktivním věku**

V Kovalovicích žilo k poslednímu Sčítání lidu, domů a bytů 394 obyvatel v produktivním věku, což činilo 66 % obyvatelstva (k 31. 12. 2014 416 osob v produktivním věku – 65,9 % obyvatelstva)¹⁹.

- **Ekonomicky aktivní obyvatelstvo**

V roce 2011 žilo v obci podle údajů SLDB 288 ekonomicky aktivních obyvatel. Z toho 265 osob bylo zaměstnaných nebo samostatně výdělečně činných, 23 bylo nezaměstnaných. V obci žilo 5 pracujících důchodců a 5 žen na mateřské dovolené. Ekonomicky aktivní

¹⁸ Památková zóna slavkovského bojiště, dostupné na www.slapanice.cz

¹⁹ SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

obyvatelstvo obce tvořilo tedy cca 48,2 %, z nichž zaměstnaných bylo 92 % obyvatel. Dle jednotlivých sektorů bylo zaměstnáno v zemědělství 4,9 %, 44,5 % ve stavebnictví a průmyslu, 47,2 % ve službách a 3,4 % nebylo zjištěno²⁰.

▪ **Míra nezaměstnanosti**

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR udává míru nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných osob) v obci za prosinec 2015 ve výši 4,1 %, tedy o 1,1 % nižší než je průměr pro okres Brno-venkov za stejné období, který činil 5,2 %. Aktuálně (12/2015) je v obci 17 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, ale nejsou zde žádná volná pracovní místa²¹. V obci bylo k poslednímu prosinci 2014 zjištěno 11 dlouhodobě nezaměstnaných občanů (tzn. déle než 12 měsíců)²². Celkově je trend zaměstnanosti v obci příznivý, dokonce vykazuje průběžně nižší hodnoty, než jaké jsou průměrné hodnoty okresu Brno-venkov, Jihomoravského kraje i celé ČR. V obci se v roce 2009 začaly projevovat dopady ekonomické recese, jež měly velký vliv na míru nezaměstnanosti. Způsobily velký výkyv hodnot, kdy míra nezaměstnanosti k prosinci 2010 v obci narostla na 11,5 % a vykazovala vyšších hodnot, než byly hodnoty okresu, kraje, ale i České republiky. V současné době je podíl nezaměstnaných osob na hodnotách, které obec vykazovala před nástupem ekonomické recese. Údaje z let 2012-2013 bohužel nejsou dostupné z důvodu výpadku databáze MPSV. MPSV ČR přešlo od ledna 2013 na nový ukazatel, tzv. podíl nezaměstnaných osob, který nahradil míru registrované nezaměstnanosti. Podíl nezaměstnaných osob vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let ze všech obyvatel ve stejném věku²³.

Tab. 6: Míra nezaměstnanosti v obci v letech 2007-2015

Obec	12/2007	12/2008	12/2009	12/2010	12/2011	12/2014	12/2015
Kovalovice	4,0	4,0	7,9	11,5	8,6	6,0	4,1

Zdroj: Portál zaměstnanosti MPSV, dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz>

▪ **Vyjížd'ka do zaměstnání**

V obci je minimální nabídka pracovních příležitostí. Občané jsou tudíž nuceni za svou práci z obce vyjíždět. Za prací vyjíždělo 60,1 % občanů z celkového počtu ekonomicky aktivních

²⁰ SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

²¹ Portál zaměstnanosti MPSV, dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz>

²² Veřejná databáze, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

²³ Portál zaměstnanosti MPSV, dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz>

obyvatel, jichž bylo 288, 126 občanů dojíždělo do jiného okresu kraje, převážně do Brna. Cesta do práce ale převážně trvá do 30 minut²⁴.

▪ **Podpora zaměstnanosti**

Obec v minulosti zaměstnávala pracovníky na veřejně prospěšné práce, ale kvůli špatným zkušenostem tuto možnost přestala využívat.

4. Infrastruktura

Technická infrastruktura

▪ **Voda**

V období let 1997-2001 byl v obci zbudován vodovod Kovalovice – Viničné Šumice, jímž došlo k zajištění zásobování obce pitnou vodou. Objekt Stará pošta je napojen na vodovodní řad z obce Holubice²⁵. Místní část Stará pošta je zásobována vodou ze soukromých studní. Obec je napojena na stávající skupinový vodovod Mokrý – Sivice – Pozořice. Ze sivického vodojemu se voda dopravuje sítí přes Pozořice do vodojemu v Kovalovicích o objemu 2x150 m³ (max. hladina 320,0 m n. m.). Tento vodojem je řídicím vodojemem pro Kovalovice a pro spodní část Viničných Šumic, kde je první tlakové pásmo. Z tohoto vodojemu je následně voda přečerpávána na vodojem Viničné Šumice o objemu 2x100 m³ (max. hladina 355,0 m n. m.), kterým je zásoben zbytek Viničných Šumic (druhé tlakové pásmo)²⁶.

▪ **Kanalizace**

V obci byla zbudována splašková kanalizace na základě zapojení do projektu „Šlapanicko – Čistá Říčka a Rakovec“. Splaškové vody jsou odváděny splaškovým kanalizačním sběračem na čistírnu odpadních vod v Brně – Modřicích. V obci je zbudována jak gravitační, tak i tlaková stoková síť s odbočkami vedenými pod veřejnou částí komunikace k přípojkám u nemovitostí. Tento projekt byl zbudován za značného přispění fondů EU a SFŽP. V souvislosti s novou výstavbou, jež v obci probíhá, plánuje obec rozšíření splaškové a dešťové kanalizace v lokalitách Za dvorem a Za školou. V místní části Stará pošta se s vybudováním splaškové kanalizace neuvažuje.

Na kanalizaci bylo připojeno v době SLDB 2011 156 z celkových 203 domů.

²⁴ SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

²⁵ Vyhláška č. 1/99, O závazných částech územního plánu sídelního útvaru Kovalovice, dostupné na www.kovalovice.cz

²⁶ Změna č. 4 územního plánu sídelního útvaru Kovalovice, 2009

▪ **Plyn**

Obec je plynofikována, je připojena VTL přípojkou z VTL přípojky pro Pozoříce, jež vstupuje do území na západní straně od obce a je napojena na regulační stanici. Ta je umístěna na jihovýchodním okraji obce. Tato regulační stanice (RS) je společná pro obce Kovalovice a Viničné Šumice, jedná se o RS 1200 m³/hod – VTL/STL. Plynovody v obci jsou středotlaké a nízkotlaké a spadají do správy JMP a.s. Brno. Z regulační stanice je též odveden STL vývod pro areál ZD. Rozvodná síť po obci je nízkotlaká o průměru 80-200 mm²⁷. V místní části Stará pošta se s vybudováním plynofikace neuvažuje.

▪ **Elektřina**

Obec je zásobována z primárního vedení VN 22 kV č. 145 z odbočky Holubice, z níž jsou rozvedeny odbočky 5 trafostanic v obci. V katastru obce se pak nachází 3 transformační stanice sloužící pro distribuci a čtvrtá je umístěna na Staré poště. Obec má v plánu v následujících letech provést výměnu osvětlovacích těles veřejného osvětlení v obci a rozšířit veřejné osvětlení na Staré poště.

▪ **Telekomunikace a radiokomunikace**

Přes katastrální území obce prochází trasy DK, které jsou ve správě Telefóniky O2 Czech Republic. Jedná se o DK Brno – Hradisko a DK Brno – Vyškov – Olomouc. Též územím prochází trasa optického kabelu.

▪ **Nakládání s odpady**

Nádoby na tříděný odpad jsou rozmístěny po obci na pěti stanovištích, a to před obchodem s potravinami, před obchodem drogerie Blahová, v částech obce Brnčín, Spojka, Hloušek a jedno stanoviště se též nachází na Staré poště. Sběr kovového šrotu se provádí jednou ročně a je zajišťován SDH. Dvakrát do roka též v obci probíhá mobilní sběr nebezpečného odpadu a většinou společně s ním i sběr velkoobjemového odpadu. Byl zde zaveden též systém třídění BRKO (biologicky rozložitelný komunální odpad), jež se provádí do speciálních hnědých kontejnerů na bioodpad.

Svoz komunálního odpadu a též separovaných složek odpadu probíhá v obci jednou za 14 dní, v roce 2015 to bylo každý lichý týden, v roce 2016 došlo ke změně a svoz probíhá naopak každý sudý týden. Svoz provádí svozová společnost SUEZ (SITA CZ).

V obci se nachází provozovna pro sběr a výkup kovů a elektroodpadu firmy Miloš Ftáčnik.

²⁷ Změna č. 4 územního plánu sídelního útvaru Kovalovice, 2009

Z dotazníkového šetření vyplynul zájem občanů o třídění odpadů, nejvíce se pak v obci vytrídí plasty, sklo, papír, kovy/železo a elektrospotřebiče. Mezi nejméně tříděné složky pak patří hliník a baterie. Občané by v obci uvítali více kontejnerů především na bioodpad a papír, ale i na další složky odpadu, popř. častější svoz tříděných složek odpadu, jelikož z dotazníků vyplynula častá přeplněnost kontejnerů, popř. jejich malá kapacita. Dále občané poukazují na chybějící odpadkové koše na autobusové zastávce Stará pošta a s menší četností pak např. na nedostatek košů na psí exkrementy, špatné označení kontejnerů ad. Na otázku týkající se zájmu o využití nádob na bioodpad, které by obec mohla poskytnout do domácností zdarma, se vyjádřilo kladně 78,1 % respondentů, v otevřené otázce se k tomuto tématu objevilo jen několik záporných odpovědí, především, že občané mají vlastní kompost nebo již nějaký kompostér doma mají²⁸. Obec již v roce 2015 občanům zdarma tyto nádoby na bioodpad do domácností poskytl.

Dopravní infrastruktura

▪ *Napojení na silniční síť*

Katastrálním územím obce procházejí tyto silniční tahy:

- II/430 Brno – Holubice – Vyškov,
- III/3836 Velešovice – Kovalovice – Pozořice,
- III/3838 Kovalovice – Viničné Šumice.

Silnice druhé třídy č. 430 prochází přes jižní část katastru obce, prostřednictvím ní je obec napojena na dálnici D1, a to nejbližše nájezdem v Rousínově, jež je vzdálen 6,5 km od Kovalovic, popř. křižovatkou Holubice (7,5 km). Silnice třetích tříd se střetávají na jihozápadě obce, kdy silnice č. 3838 je spojkou se sousední obcí Viničné Šumice a silnice č. 3836 s Pozořicemi a Velešovicemi.

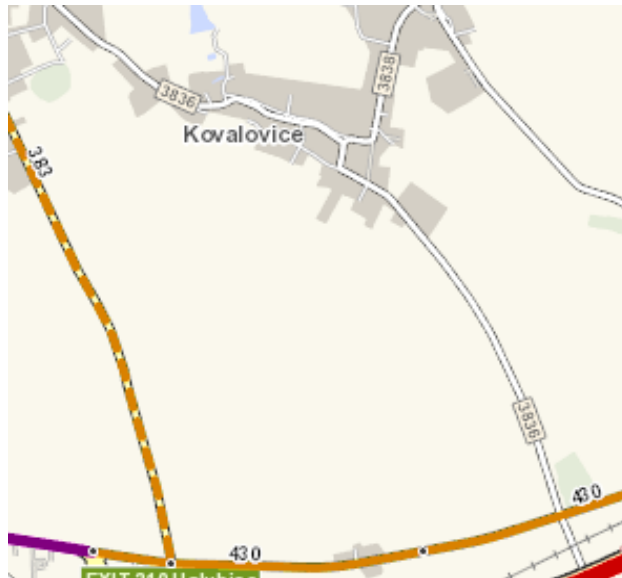
▪ *Napojení na železniční síť*

Přes katastr obce neprochází trať železniční dopravy, v obci tedy není železniční doprava dostupná. Jižně mimo katastrální území obce probíhá jednokolejná elektrizovaná celostátní trať č. 300 Brno - Přerov. Nejbližší železniční stanice se nachází v Rousínově, popř. v Holubicích, stanice v Rousínově je však převážně průjezdní, v Holubicích plně průjezdní. Obyvatelé Rousínova a okolí a Holubic využívají především autobusovou dopravu, využití těchto zastávek by pro České dráhy bylo neekonomické.

²⁸ Dotazníkové šetření, 2015

▪ **Dopravní zátěž**

Intenzita provozu na silnicích třetí třídy vedoucích přes Kovalovice nebyla dle Ředitelství silnic a dálnic ČR v Celostátním sčítání dopravy 2010 měřena. Dle tohoto šetření se dá předpokládat, že se nejedná o nijak frekventované silnice. Na silnici č. II/430 byla naměřena intenzita provozu v rozmezí 3 001 – 5 000 vozidel/24 hodin, tato silnice nevede přímo přes obec, ale prochází osadou Stará pošta. Hlukovou zátěží by obec být postižena neměla, hlukové limity jsou překročeny pouze v lokalitě Stará pošta z důvodu blízkosti dálnice D1 a silnice II/430.

Obr. 7: Intenzita silničního provozu v obci Kovalovice

Zdroj: <http://scitani2010.rsd.cz>

▪ **Místní komunikace**

Místní komunikace prošly rekonstrukcí po dokončení budování splaškové kanalizace, jež je právě pod nimi vedena. Další komunikace se budou budovat či opravovat v lokalitách nové výstavby RD, ale až po jejím úplném dokončení (Za dvorem a Za školou). Obec má v plánu provést též rozšíření chodníku na ulici Velešovská.

Občané nejkritičtěji pohlíží na provoz na komunikacích, který je spojen s nedodržováním povolené rychlosti a nebezpečím na silnicích v podobě chybějících dopravně-bezpečnostních prvků. V současnosti obec podala žádost o dotaci z Jihomoravského kraje na doplnění dopravně-bezpečnostních prvků.

Údržbu na krajských komunikacích vedoucích přes obec provádí Správa a údržba silnic, na místních komunikacích provádí údržbu obec prostřednictvím pořízené techniky a svých pracovníků, v případě velkého znečištění komunikací si obec objedná odbornou firmu.

▪ **Parkovací místa**

Občané v dotazníkovém šetření poukazovali na problém parkování na chodnících a silnicích, jež brání jak plynulému průjezdu na komunikacích, tak i bezpečnému průchodu chodců²⁹. V Brněnské by byly parkovací stání vybudovány v části Dříně. Dále jsou parkovací místa kolem obecního úřadu a též u přírodního koupacího biotopu. V obci však již nejsou volné plochy, kde by bylo možné vybudovat další parkovací stání.

▪ **Cyklostezky a turistika v obci**

Přes obec prochází cyklotrasa č. 5136 Pozořice-Velešovice. Trasa vede po silnicích III. třídy a je dlouhá 5,5 km. V plánu je též zbudování další cyklostezky, která by měla vést přes sad až do Viničných Šumic k využití jak pro cyklisty, tak i pro pěší. Přes obec by též měla vést cyklostezka, která by měla propojovat obce mikroregionu s Brnem.

Kovalovice též spadají do tzv. Brněnské vinařské oblasti, a to díky staré tradici pěstování vinné révy v okolí Brna³⁰.

Dopravní obslužnost

▪ **Zapojení do IDS**

V obci funguje IDS JMK, obec jako taková je obsluhována autobusovou linkou č. 702 Viničné Šumice – Pozořice – Brno, osada Kovalovice – Stará pošta též linkami č. 602 Bučovice – Letonice – Podbřežice – Komořany – Rousínov – Velešovice – Brno a č. 621 Hostěrádky-Rešov – Křenovice – Holubice – Rousínov – Vyškov. V obci se nachází tři autobusové zastávky, a to Kovalovice, Dražka, Kovalovice, Obecní úřad a Kovalovice, na kopci a mimo obec pak zastávka Kovalovice, Stará pošta.

▪ **Dostupnost spádových sídel a krajského města**

Za spádová sídla lze považovat Pozořice, Šlapanice, Brno, kam občané dojíždějí za prací, službami i zdravotní péčí. Méně pak dojíždějí do měst vyšovského okresu jako je Rousínov nebo Vyškov.

Spojení do Pozořic zajišťuje ve všední dny 39 autobusových přímých spojů linky 702, z nichž 28 je bezbariérových. Cesta do 2,5 km vzdálených Pozořic trvá max. 10 minut. O víkendu je v provozu celkem 20 spojů, kdy všechny jsou bezbariérové.

²⁹ Dotazníkové šetření, 2015

³⁰ Cyklotrasy, dostupné na cyklotrasy.cz

Spojení do obce s rozšířenou působností Šlapanice je zajišťováno 33 spoji ve všední den. Pro dopravu do Šlapanic je třeba většinou jednou přestupovat z linky 702 na autobus či trolejbus MHD na zastávce Šlapanice, Bedřichovice rozcestí nebo v Černovičkách či na zastávce Slatina, sídliště. Spojení do Šlapanic trvá od 20 do 50 minut s ohledem na časovou návaznost dalšího spojení. Deset spojů ve všední dny je úplně bezbariérových (oba na sebe navazující spoje) a 19 spojů pak částečně bezbariérových (alespoň jeden z nich). O víkendu pak na trase Kovalovice – Šlapanice jezdí kolem 18 spojů, a to opět většinou s jedním přestupem v Bedřichovicích, Černovičkách či ve Slatině. 12 spojů je částečně bezbariérových, 6 úplně bezbariérových.

Do krajského města Brna jezdí ve všední dny celkem 57 spojů. Linka 702 vedená přímo přes obec je zajišťována 39 spoji ve všední den, z nichž 28 je bezbariérových a o víkendu pak na trase jezdí 20 bezbariérových spojů. Cesta trvá kolem 35 minut. Ze zastávky Kovalovice, Stará pošta odjíždí linka 602, která zajišťuje v pracovním týdnu každý den 18 spojů, z nichž ani jeden není bezbariérový a o víkendu pak na trase jezdí 15 spojů z toho 6 bezbariérových. Spojení do Brna trvá do 30 minut a zastávka je celodenně na znamení.

Směr na Vyškov je pak opět zajišťován ze zastávky Kovalovice, Stará pošta linkou 602, kdy je však třeba přestupovat v blízkém Rousínově či přímým spojem 621 Hostěrádky-Rešov – Vyškov. Přímo z centra obce žádný spoj do Rousínova či Vyškova neodjíždí.

▪ **Chybějící spoje**

Z dotazníkového šetření vyplynuly připomínky týkající se chybějícího spojení z obce právě do měst vyškovského okresu jako je Rousínov a Vyškov.

5. Vybavenost

Bydlení

Na základě zjištěných údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 bylo v obci celkem 203 domů, z nichž 202 bylo rodinných, a jeden patřil do kategorie ostatní budovy. V obci se nachází jeden bytový dům ve vlastnictví obce se dvěma byty. 176 domů bylo trvale obydleno, což činí 86,7 % domů v obci, zbytek (27) není trvale obydlen, 16 trvale neobydlených domů (7,9 % z celkového počtu domů) sloužilo k rekreaci. V domech bylo celkem 255 bytů. Na katastrálním území obce se nenacházejí rekreační chaty.

V období 1998-2014 bylo v obci dokončeno celkem 43 bytů (viz následující graf). Největší výstavba v obci probíhala v první dekádě 21. století mezi lety 2001-2011, kdy bylo postaveno celkem 29 domů. Měsíčně se objeví asi kolem 5 zájemců o bydlení v obci.

▪ **Struktura sídla**

Struktura sídla se odvíjí od jejího umístění v terénu. Obec leží v mělkém údolí Kovalovického potoka, jež protéká od západu k východu obcí. Náves je tvořena zástavbou po obou březích potoka ve směru východ – západ. Západní část zástavby od návsi se rozrůstala podél silnice třetí třídy č. 3836 do svahu směrem k Pozořicím. Výstavba na východním okraji obestavuje silnice třetí třídy jak k Viničným Šumicím (silnice č. 3838), tak směrem k Velešovicím (silnice č. 3836). Typická venkovská zástavba je tvořena převážně přízemními domy se sedlovými střechami, novější je již podkrovní výstavba či s nástavbou na dvě podlaží, kdy se jedná spíše již o příměstskou zástavbu³¹.

Obr. 8 : Bytová výstavba v obci Kovalovice v období 1998-2014

Zdroj: http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/bytova_vystavba_v_obcich_jihomoravskeho_kraje

▪ **Podpora bytové výstavby**

Obec již nemá stavební pozemky, které by byly ve vlastnictví obce. Volné pozemky jsou výhradně již ve vlastnictví soukromých osob. Obec se snaží v rámci svých finančních

³¹ Územní plán sídelního útvaru Kovalovice, 1999

možností podporovat novou výstavbu budováním páteřních větví inženýrských sítí. Též v souvislosti s novou výstavbou uskutečnila navýšení kapacity zdejší mateřské školky.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že více než polovina respondentů územní plán obce vůbec nezná. Na dotaz podpory další výstavby se jich nejvíce (51,6 %) přiklání k variantě využití volných ploch a nevyužitých objektů ve stávající zástavbě. Též se v dotazníkovém šetření objevilo několik připomínek k problémům stavebníků se stavebním úřadem v Pozořicích. Dotazovaní poukazovali na brždění rozvoje ze strany úřadu a na zbytečné průtahy a komplikace ze strany zde pracujících úředníků³².

▪ **Sociální bydlení**

Obec vlastní dům č. 9, kde jsou dvě bytové jednotky, jež pronajímá jako sociální byty místním občanů, kteří se ocitli v nouzi, popř. jako startovací bydlení pro mladé rodiny než si postaví rodinný dům.

Školství a vzdělávání

▪ **Mateřská škola**

V obci se nachází pouze mateřská škola, jejímž zřizovatelem je obec Kovalovice. Do základní školy děti z Kovalovic dojíždějí do neúplné základní školy do blízkých Viničných Šumic, kde je 1. až 5. třída a pak pokračují do Pozořic.

Mateřská škola se nachází na návsi obce hned vedle objektu restaurace Na Tvrzi a obecního úřadu. Školka má vlastní jídelnu s maximální kapacitou 65 strážníků. Výchovně vzdělávací činnost probíhá ve dvou třídách, a to ve třídě Ježků a Žabiček. Celková kapacita mateřské školy činí maximálně 55 dětí. V jednotlivých třídách je 28 a 27 dětí. Provozní doba školky je od 6:45-16:15. V průběhu celého pobytu dětí ve školce se prolínají didakticky cílené činnosti, jež jsou řízeny pedagogem, se spontánní hrou a pohybovými aktivitami. Dle počasí chodí děti min. na dvě hodiny v průběhu celého pobytu ve školce ven, a to buď na procházky, nebo si hrají na školní zahradě. Ve školce jsou zaměstnány čtyři pedagogické pracovnice a tři nepedagogické, z nichž dvě jsou zaměstnankyně ve školní jídelně a jedna pracovnice se stará o úklid a úpravu prostředí³³.

³² Dotazníkové šetření, 2015

³³ MŠ Kovalovice, dostupné na ms-kovalovice.webnode.cz

▪ **Aktivita MŠ**

Každý školní rok má v mateřské školce jiné tematické zaměření. Letošní rok je zaměřen na western, loňský rok byl orientovaný na indiány. Zkončením roku je pak tematicky laděná zahradní slavnost pro předškoláky.

Kromě celkového zaměření jsou ve školce uskutečňovány v průběhu roku různé aktivity, jako jsou besídky, divadla, exkurze, výlety, akce Pojďte s námi za zvířátky, různé tvořivé dílny, mikulášská nadílka, pečení vánočního cukroví, vánoční jarmark, karneval, plavání, olympiády, čarodějnický rej ad.

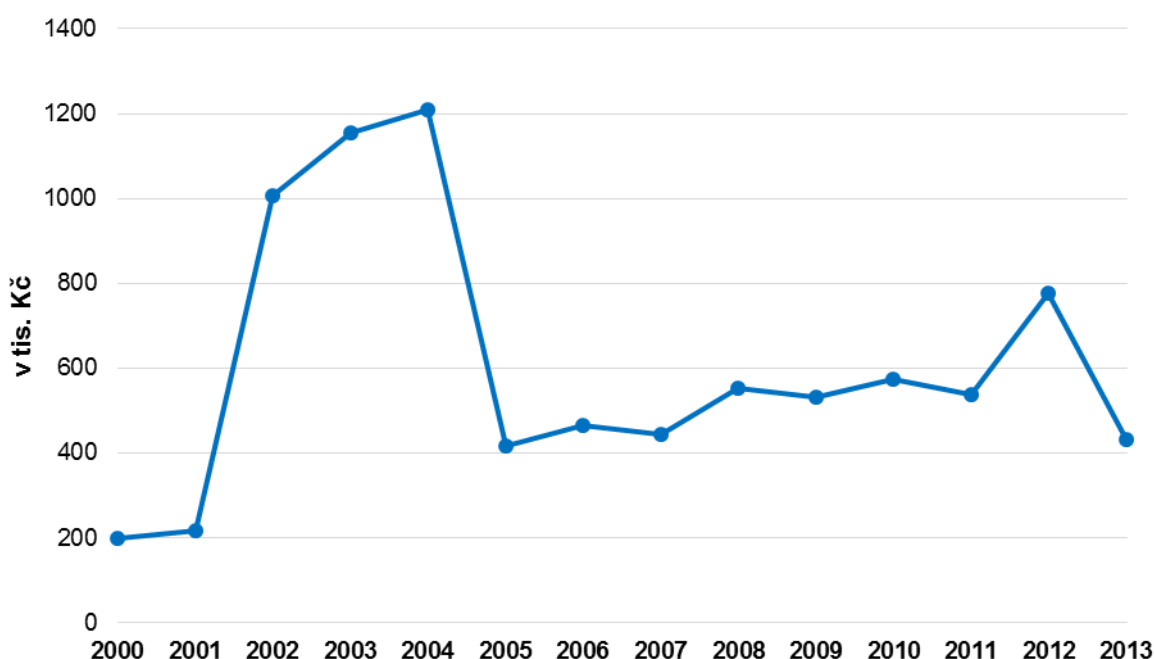
Ve spolupráci s neziskovou organizací Kroužky Brno mohou děti ve školním roce 2015-2016 navštěvovat kroužek angličtiny a kroužek tanečků.

Školka je partnerskou školou ZŠ a MŠ Pozořice v projektu Školní poradenské centrum Čtyřlístek, kdy díky této účasti má možnost využívat služeb logopeda.

Od roku 2015 začala mateřská škola též využívat služeb Školního poradenského centra ZŠ a MŠ Viničné Šumice, které poskytuje poradenskou, diagnostickou a metodickou činnost a v případě výukových a výchovných potíží je též možná konzultace se speciálním pedagogem.

Ve školním roce 2014-2015 mateřská školka prošla celkovou rekonstrukcí. Byly zpevněny základy budovy a vyměněny některé krovy střechy, proběhla výměna oken v celém objektu, zateplení budovy a nová fasáda. Děti získaly nové moderní šatní skříňky a ve vstupní chodbě objektu došlo k výměně osvětlení v celém prostoru³⁴.

³⁴ MŠ Kovalovice, dostupné na ms-kovalovice.webnode.cz

Obr. 9: Výdaje na vzdělávání

Zdroj: rozpocetobce.cz

▪ **Spokojenost občanů**

Většina respondentů na otázku spokojenosti odpovídala nejčastěji, že nevědí (nemají vlastní zkušenost, děti v příslušném věku, atp.). Z grafického znázornění však vyplynulo, že jsou občané s činností obou institucí relativně spokojeni (základní škola, kam děti docházejí, je buďto ve Viničných Šumicích, nebo úplná v Pozořicích). V otevřené otázce se však vyskytlo několik připomínek, kdy respondenti vyjadřovali nespokojenost s výchovnými metodami (4x – děti z MŠ nic neumí, klást větší důraz na slušné chování), poukazovali na nefungování MŠ o prázdninách (3x) a nedostačující provozní dobu v průběhu roku (2x), která je komplikací pro zaměstnané rodiče³⁵.

▪ **Vyjíždka žáků do škol**

Do škol mimo obec vyjíždělo dle SLDB 2011 denně 68 žáků a studentů, jedná se jak o vyjíždku do základních škol, které jsou ve Viničných Šumicích a Pozořicích, tak i o žáky a studenty dojíždějících do základních, středních a vysokých škol v krajském městě³⁶.

³⁵ Dotazníkové šetření, 2015

³⁶ Veřejná databáze, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

Zdravotnictví

V obci nejsou poskytovány ani základní lékařské služby, do obce žádný lékař nedojíždí. Obyvatelé za lékařskými službami vyjíždějí většinou na zdravotní středisko do nedalekých Pozořic, kdy cesta veřejnou dopravou trvá do 10 minut. Jsou zde zastoupeny jak základní lékařské služby v podobě praktických lékařů pro děti a dospělé a zubních ordinací, tak i některé rozšířené jako je gynekologická ambulance, interní ordinace či klinická logopedie pro děti a dospělé. Součástí zdravotního střediska je též rehabilitační středisko. Za dalšími rozšířenějšími a specializovanějšími službami, popř. na pohotovost musí občané dojíždět do krajského města Brna. Dostupnost do Brna je dobrá, bez přestupů a cesta veřejnou dopravou trvá kolem 30 minut. Pohotovostní službu pro dospělé zajišťuje Úrazová nemocnice Brno, Ponávka 6, pohotovostní službu pro děti zajišťuje FN Brno, Černopolní 9.

▪ **IZS**

Obec je zapojena do integrovaného záchranného systému, sanitky vyjíždějí podle potřeby z nevhodnější stanice podle vzdálenosti a vytíženosti, při zachování 20minutového limitu dojízdnosti záchranné služby.

▪ **Spokojenost občanů**

Spokojenost s poskytovanými zdravotními službami, které občané mohou využívat v nedalekých Pozořicích, uvedlo dle grafického znázornění níže 78,2 % dotazovaných. V písemném vyjádření se však objevili dva protichůdné názory. Jeden se týkal nespokojenosti s kvalitou lékařské péče, další naopak hodnotil zdravotní služby v Pozořicích jako dostačující, kdy zde člověk nalezne vše, co bezodkladně potřebuje³⁷.

Sociální péče

▪ **Komunitní plánování a sociální služby**

Obec je zapojena do komunitního plánování prostřednictvím ORP Šlapanice, sociální služby a poradny jsou dostupné převážně ve Šlapanicích. ORP má zpracovaný střednědobý plán komunitních služeb pro období 2015-2018. Cílovými skupinami, jimž tento dokument věnuje zvýšenou pozornost, jsou děti, mládež do 26 let a rodina, osoby se zdravotním postižením a osoby s mentálním a kombinovaným postižením, osoby s autismem a senioři. Mezi konkrétní opatření komunitního plánování patří podpora a rozvoj terénních služeb a služeb osobních asistentů, podpora a budování chráněného bydlení, azylového domu pro osamělé rodiče s

³⁷ Dotazníkové šetření, 2015

děťmi v krizi, sociálního bydlení, domova pro seniory. Dále aktivizační služby a preventivní programy pro sociálně slabé rodiny a takové služby, které klientům umožní udržení kvality života v jejich přirozených podmínkách. Zapojení obcí ve svazku Šlapanicko je klíčové pro optimální funkčnost komunitního plánování³⁸. V obci zajišťuje pečovatelské sociální služby firma Sanus Brno³⁹. Problémem, který vyplynul z dotazníkového šetření, je nízká informovanost o těchto službách. Občané mnohdy nevědí, jaká je možná nabídka sociálních služeb v okolí, popř. v obci (37,4 % odpověď nevím)⁴⁰.

▪ **Pobytová zařízení sociálních služeb**

Obec Kovalovice neprovozuje žádné pobytové zařízení sociální péče, nejbližší pobytové služby sociální péče mohou obyvatelé Kovalovic využívat prostřednictvím Domova s pečovatelskou službou na Holubické v Pozořicích, který byl otevřen v roce 2004. Jde o bytový fond 17 bytů s možností pečovatelské služby, z toho 3 byty jsou bezbariérové. Protože poptávka po ubytování v DPS převyšuje nabídku, mohou občané zažádat o zařazení do pořadníku, nebo využívat služby Domova s pečovatelskou službou ve Šlapanicích (kapacita 46 lůžek), Domova pro seniory v Sokolnicích (kapacita 120 lůžek) a v Brně na Holásecké (kapacita 105 lůžek). Úhrnná kapacita těchto zařízení však nedostačuje pro SO ORP Šlapanice.

Na otázku, zda by dotazovaní souhlasili s výstavbou zařízení pro seniory, odpovídali občané většinou kladně. Zároveň však poukazují spíše na zájem o výstavbu menšího zařízení tak, aby bylo únosné zabezpečit jeho provoz a financování. V současné době by toto zařízení využilo v obci asi 34 obyvatel⁴¹.

³⁸ Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb SO ORP Šlapanice 2015 - 2018, 2014, dostupné na <http://www.slapanice.cz/progres/lib/files.php?id=3495>

³⁹ Strategie území správního obvodu ORP Šlapanice, dostupné na www.obcesobe.webnode.cz

⁴⁰ Dotazníkové šetření, 2015

⁴¹ Dotazníkové šetření, 2015

Kultura

Místní knihovna v Kovalovicích funguje již od roku 1976. Je otevřena vždy v sobotu od 14:00-16:00 a sídlí v budově obecního úřadu. Jsou zde poskytovány výpůjční služby knih a časopisů a občané mají možnost si též zde zajít na internet.

Kulturní zařízení se sálem s kapacitou 150 osob je umístěno ve středu obce v budově obecního úřadu, je vybaveno jevištěm, bufetem a šatnou. Sál je propojen přímo s restauračním zařízením. Od dubna 2016 byl vybrán nový nájemce restaurace, který hodlá provést opravu terasy restaurace, která je v současnosti ve špatném stavu. V restauraci budou opraveny též toalety a vnitřní zařízení.

U sálu se pak nachází víceúčelový areál, kde jsou konány hodové zábavy a společenské akce. Součástí areálu je i dětské hřiště. Obec by zde chtěla vybudovat taneční parket, jež by sloužil právě k pořádání hodových zábav a společenských akcí.

Na Staré poště v historickém areálu je umístěno muzeum severní části bitvy s exponáty vztahujícími se k Bitvě tří císařů⁴².

Z dotazníkového šetření vyplývá, že jsou občané s kulturně-společenským vyžitím relativně spokojeni. Co se týče kulturních zařízení, objevilo se několik připomínek k jejich již nevyhovujícímu stavu, nutným opravám a následné údržbě, taktéž se objevily připomínky k nevyhovujícímu sociálnímu zařízení v hospodě a na place. Dále občané poukazovali na potřebnost většího množství kulturních a sportovních aktivit a jejich následnou propagaci, např. na webu obce. U otázky na knihovnu byla nejčastější odpovědí odpověď nevím, ze které se dá předpokládat, že více než polovina respondentů (56,7 %) služeb knihovny nevyužívá⁴³.

▪ **Kulturní aktivity a památky**

Přehled pořádaných kulturních aktivit, které se v obci během roku uskuteční, byl jmenován již v kapitole Spolková a informační činnost. Výčet místních památek je též jmenován v kapitole Ekonomická situace v odstavci Atraktivita cestovního ruchu. Nemovité kulturní památky se v obci nenacházejí, je nutné se zasadit o zachování tradičního rázu zástavby, tak aby byl dodržen jednopodlažní, max. dvoupodlažní typ zástavby s využitím klasických materiálů.

⁴² Z historie, dostupné na www.staraposta.cz

⁴³ Dotazníkové šetření, 2015

Sport a volnočasové aktivity

V obci se nachází jedno celoročně přístupné dětské hřiště, které je na prostranství u obecního úřadu. V sezóně jsou pak přístupné ještě herní prvky v areálu koupacího biotopu. V dotazníkovém šetření se vyskytlo pár připomínek ke stavu dětských hřišť, kdy občané hodnotí některé prvky na hřišti již jako zastaralé s potřebností oprav a též jim vadí, že dětské hřiště u biotopu je otevřeno pouze v sezóně a nikoli celoročně⁴⁴.

Ve sportovním areálu na severozápadě obce je hřiště na malou kopanou, kurty na tenis a nohejbal a budova ve vlastnictví Sokola, ve které probíhají postupné opravy krytiny střechy, úprava stropu a výměna oken. V plánu je též rekonstrukce vytápění. Vedle toho začíná areál přírodního koupacího biotopu, kde se dále nachází kiosky a hřiště na beach volejbal. Nad obcí směrem k lesu „Rékovi“ se pak nachází rybník pro rekreační rybolov tzv. Potočiny, kde se každoročně pořádají rybářské závody.

Obec by v budoucnu chtěla dokončit v areálu biotopu multifunkční hřiště s umělým povrchem a vytvořit venkovní kuželkovou dráhu.

6. Životní prostředí

Stav životního prostředí

▪ Půdní fond

Na katastrálním území obce převažuje zemědělská půda, z níž 85 % území tvoří půda orná. V území převažuje půdní typ černozemě, a tedy velmi kvalitní půdy. Dále jsou na katastru obce zastoupeny též v malém měřítku zahrady (26 ha) a ovocné sady (35 ha), které však patří mezi stabilní složky v území. Půdní fond je ohrožen jak vodní, tak větrnou erozí, a to v důsledku velkoplošně obhospodařovaných ploch. Tyto procesy mají vliv na snižování úrodnosti půd. Vodní eroze se projevuje především na sklonitých pozemcích a dlouhých svazích, kde nejsou dodržovány správné postupy obdělávání půdy. Jedná se především o jižní část katastrálního území. Stejně tak je jižní část ohrožena i větrnou erozí v důsledku otevřeného terénu s nízkým procentem rozptýlené zeleně. Obec je též ohrožována záplavami v důsledku přívalových dešťů. Územní plán proto navrhuje se při řešení protierozní ochrany a ochrany intravilánu proti přívalovým vodám zaměřit na rozšíření ploch drobné držby a zatravnění pozemků s ornou půdou a výsadbu v lokalitě Pastvisko a severně v areálu sadů pak provést částečné zatravnění meziřadí a výsadbu lesních porostů. Další

⁴⁴ Dotazníkové šetření, 2015

možné prvky protierozní ochrany půdy jsou pak uvedeny v územním plánu obce⁴⁵. Koeficient ekologické stability je velmi nízký, jedná se o území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur, kdy základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy⁴⁶.

Tab. 7: Druhy pozemků

Celková výměra pozemku (ha)	471
Orná půda (ha)	369
Chmelnice (ha)	0
Vinice (ha)	0
Zahrady (ha)	26
Ovocné sady (ha)	35
Trvalé travní porosty (ha)	4
Zemědělská půda (ha)	434
Lesní půda (ha)	0
Vodní plochy (ha)	1
Zastavěné plochy (ha)	12
Ostatní plochy (ha)	24
Koeficient ekologické stability (%)	0,16

Zdroj: risy.cz

▪ **Kvalita ovzduší**

Vliv na kvalitu ovzduší na území obce má provětrávání území, které ovlivňuje rozptyl emisí z lokálních zdrojů. Při převažujících směrech větrů jsou rozptylové podmínky vcelku dobré, při jiných jsou zhoršené, a to kvůli údolní poloze obce. V obci se nevyskytuje žádný stacionární zdroj emisí, jelikož plynofikací byl odstraněn hlavní zdroj znečištění pocházející ze spalování v lokálních topeništích na tuhá paliva. Občané však i přes to poukazovali v dotazníkovém šetření právě na problematiku pálení odpadů v místních topeništích. Tento problém se v obci vyskytuje převážně v zimních měsících. Více než na pálení si však dotazovaní stěžovali na silný a nepříjemný zápach, jež pochází ze zemědělského družstva ve Viničných Šumicích. Dle respondentů nebylo možné mnohdy otevřít v průběhu léta ani okno na vyvětrání, zápach byl silně cítit i v noci. Obec se chystá tuto situaci řešit a předejít tak možnému opakování v dalším roce⁴⁷. Jako další zdroje znečištění působí v území silniční

⁴⁵ Vyhláška č. 1/99, O závazných částech územního plánu sídelního útvaru Kovalovice, dostupné na www.kovalovice.cz

⁴⁶ Míchal, 1985

⁴⁷ Dotazníkové šetření, 2015

doprava, prašnost vozovek a též větrná eroze. Je třeba se zaměřit na pravidelnou údržbu a čištění vozovek a též provádění protierozních opatření a výsadeb.

Ovzduší je významně ovlivňováno výsadbou zeleně. V intravilánu sídla je tvořena převážně pásem zeleně podél potoka, u kterého je třeba provádět průběžnou obnovu a též zelení v prostorách předzahrádek. Je třeba se však zaměřit na další výsadbu, a to speciálně výsadbu stromořadí, izolační zeleně, u parkové zeleně ve středu obce počítat s neustálou péčí a úpravou a v případě krajinné zeleně provádět výsadbu přirozených druhů dřevin a keřových porostů⁴⁸.

▪ **Kvalita vody**

Občané před zavedením vodovodu v obci využívali jako zdroj pitné vody své vlastní studny na pozemcích. V dnešní době jsou již tyto studny používány spíše jako zdroj užitkové vody pro zalévání zahrad ad.

Na katastru obce se nenachází žádný významný vodní zdroj, nad obcí je pouze zavlažovací nádrž Potočiny, jež spadá částečně do katastru Kovalovic a částečně do Viničných Šumic. V současné době je ve vlastnictví Lesů ČR. Přes obec pak protéká Kovalovický potok, jež patří částečně pod Lesy ČR a částečně Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Občané si v dotazníkovém šetření stěžovali na špatný stav potoka, kdy je potřeba jej vyčistit od nánosů a opravit určité části koryta a zábradlí, jež jsou v nevyhovující stavu⁴⁹. Obec opakovaně žádala vlastníka toku (úřad) o opravu opěrných zdí se zábradlím včetně vyčištění koryta potoka, zatím bezvýsledně. Část tohoto problematického úseku je ve vlastnictví Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

▪ **Ohrožení hlukem a znečištěním**

Celostátní sčítání dopravy Ředitelství silnic a dálnic nebylo na silnicích třetí třídy procházejících přes obec provedeno, z čehož lze předpokládat, že je frekvence průjezdu dopravy na komunikacích nízká a nehrozí významné ohrožení hlukovou zátěží. Intenzita hluku by neměla přesahovat hygienicky přípustné limity. Občané však v dotazníkovém šetření hovoří spíše o opaku, kdy poukazují na nebezpečí na silnicích, které vnímají v důsledku nedodržování povolené rychlosti projíždějících automobilů. Na hluk poukazovali především ve spojitosti s nízkým průletem malých letadel nad obcí, a to především v době víkendu. Při KPÚ jsou plánovány protihluková a protiprachová opatření jako je výsadba alejí

⁴⁸ Vyhláška č. 1/99, O závazných částech územního plánu sídelního útvaru Kovalovice, dostupné na www.kovalovice.cz

⁴⁹ Dotazníkové šetření, 2015

a větrolamů, jež však poslouží proti automobilové dopravě a nikoli letecké. Hlukem a provozem je pak ovlivněna osada Stará pošta, přes níž přímo prochází silnice II/430 s naměřenou intenzitou 3 001 – 5 000 vozidel/24 hodin a nedaleko též dálnice D1, přes kterou denně projede 25 001 – 40 000 vozidel.

Obec nevnímá závažné problémy týkající se znečištění určitých složek ŽP.

▪ **Brownfields**

Obec na svém katastrálním území neviduje žádný brownfield ani významnou lokalitu s ekologickou zátěží.

Ochrana životního prostředí

Na území katastru obce Kovalovice není stanoveno žádné zvláště chráněné území. Pozornost si však zaslouží tzv. ekologicky významné krajinné segmenty (EVKS), u nichž je nutno udržovat, případně zvyšovat jejich ekostabilizační působení na okolní krajinu, tak aby bylo možné minimalizovat působící negativní vlivy. Na území se nachází dvě tyto lokality, a to Nad křížem a Pastvisko, které také tvoří kostru ekologické stability. Obec již v lokalitě Pastvisko provedla několik výsadeb, v dalších etapách hodlá nadále pokračovat. Návrh lokálního ÚSES počítá se dvěma větvemi lokálních biokoridorů⁵⁰. Přes území prochází též trasa nadregionálního biokoridoru⁵¹.

Nejsou známy střety rozvojových záměrů obce s ochranou přírody.

7. Správa obce

Obecní úřad a kompetence obce

V obci působí obecní úřad, obec spadá pod ORP Šlapanice. V obci není matrika, obec spadá pod matriku v Pozořicích a stejně tak i pod stavební úřad. Obecní úřad poskytuje služby Czechpoint, vidimace a legalizace. Úřad nevykonává žádné činnosti pro jiné obce.

Obec je zřizovatelem MŠ Kovalovice, JSDH Kovalovice, v obci je uvolněný starosta a neuvolněný místostarosta.

Na obecním úřadě jsou zaměstnáni vedle pana starosty ještě další tři pracovníky obecního úřadu – účetní, správní pracovnice, a 1 stálý obecní pracovník. Dále obec příležitostně

⁵⁰ Vyhláška č. 1/99, O závazných částech územního plánu sídelního útvaru Kovalovice, dostupné na www.kovalovice.cz

⁵¹ MapoMat, AOPK ČR, 2016, dostupné na mapy.nature.cz

využívá jednoho pracovníka na DPP a v sezóně obecní úřad zaměstnává ještě cca 5 studentů jako pracovníky biotopu.

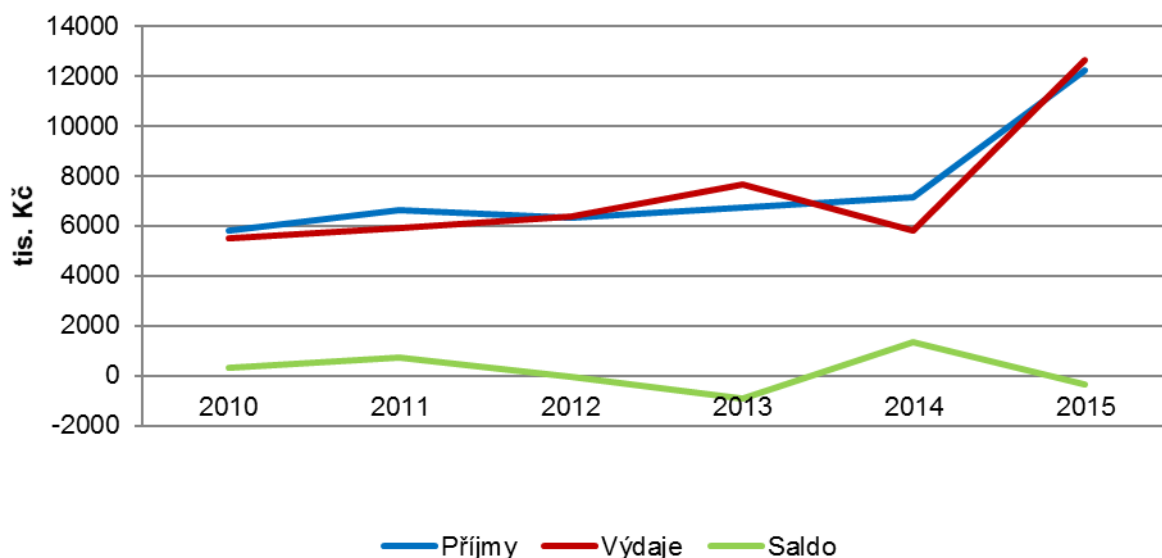
Obec nevyužívá pracovníky na veřejně prospěšné práce.

Hospodaření a majetek obce

▪ **Bilance rozpočtu**

V letech 2010-2015 obec hospodařila střídavě s vyrovnaným a deficitním rozpočtem. Nejvýznamnější rozpočtovou položku tvoří daňové příjmy obce, naopak dotační tituly byly v rozpočtu zastoupeny poměrně nevýrazně, výjimkou je však rok 2015, kdy obec získala dotace za 4 mil. Kč.

Saldo příjmů a výdajů

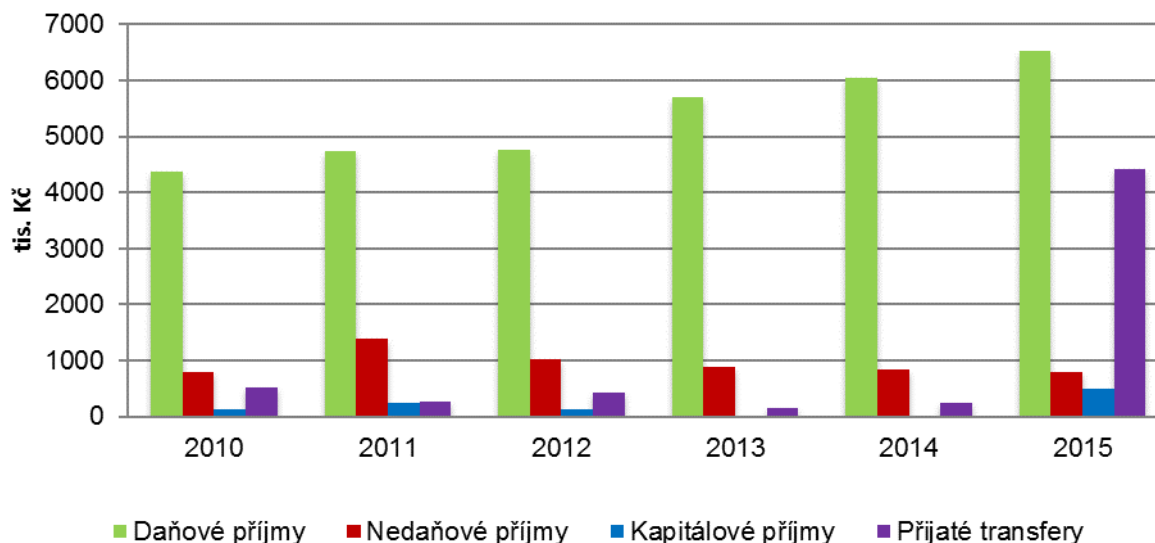
Obr. 10: Saldo příjmů a výdajů obce v letech 2010-2015

Zdroj: Monitor, MF ČR 2016, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/>

▪ **Příjmy podle kategorií**

Pro hospodaření obce jsou nejvýznamnější daňové příjmy, obec ale každoročně úspěšně žádá o dotace. Rozdělení příjmů obce podle kategorií je patrné z následujícího grafu.

Příjmy obce

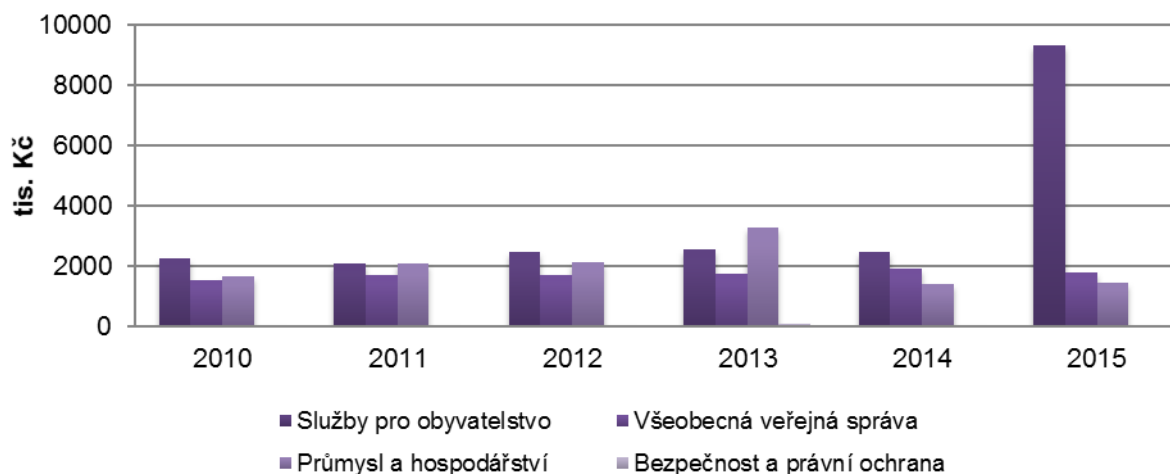
Obr. 11: Příjmy obce v letech 2010-2015

Zdroj: Monitor, MF ČR 2016, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/>

▪ Výdaje podle kategorií

Dalším významným ukazatelem při plánování rozpočtu je statistika stávajících výdajů podle kategorií. Nejvýznamnějšími položkami rozpočtu v jednotlivých kategoriích jsou dlouhodobě místní samospráva a zastupitelstvo (všeobecná veřejná správa), požární ochrana (bezpečnost a právní ochrana), ochrana životního prostředí, tělovýchovná a zájmová činnost, předškolní a základní vzdělávání (služby pro obyvatelstvo) a odvádění a čištění odpadních vod (průmysl a hospodářství).

Výdaje obce

Obr. 12: Výdaje obce v letech 2010-2015

Zdroj: Monitor, MF ČR 2016, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/>

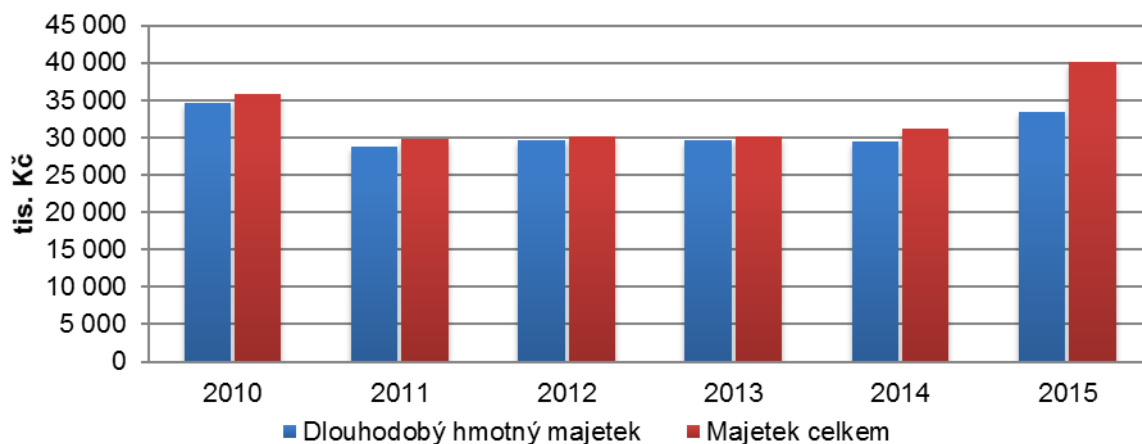
▪ Majetek obce

Obec vlastnila v roce 2015 majetek v hodnotě 40 mil. Kč, z toho hodnota dlouhodobého hmotného majetku dosahovala výše 33 mil. Kč.

Obci patří objekt bývalé tvrze, kde sídlí jak obecní úřad a kulturní zařízení, tak restaurace Na Tvrzi, která je pronajímána k poskytování restauračních služeb, dále pak budova mateřské školky, budova hasičské zbrojnice a jeden bytový dům.

V následujících letech obec plánuje provést potřebné opravy obecních budov, které budou spočívat v zateplení budovy OU a hasičské zbrojnice, výměně oken a dveří v obecních budovách, zateplení střech obecních budov, dojde k výstavbě půdní vestavby OÚ a též k vybudování garáže a dílny pro potřeby obce.

Majetek obce

Obr. 13: Hodnota majetku obce v letech 2010-2015

Zdroj: Monitor, MF ČR 2016, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/>

Obec se snaží získávat další finanční zdroje (zejména nenárokové dotace). V posledních pěti letech získala obec necelých 5 mil. Kč. Obci se podařilo získat následující dotace:

Tab. 8: Nenárokové dotace obce 2010-2015

Rok	Projekt	Výše dotace	Zdroj
2010	Úprava a rozšíření zázemí Přírodního koupacího biotopu	160 000,00 Kč	JMK
2011	Rekonstrukce osvětlení v MŠ Kovalovice	100 000,00 Kč	JMK
2011	Výměna oken a vstupních dveří na budově restaurace Na Tvrzi a budově sálu	75 000,00 Kč	JMK
2012	Výstroj a výzbroj JSDH	15 000,00 Kč	JMK
2012	Hřiště pro děti v obci Kovalovice	199 139,00 Kč	MMR
2015	Zateplení a výměn otvorových výplní MŠ Kovalovice	1 686 549,90 Kč	OPŽP
2015	Zavedení separace BRO v obci Kovalovice a	839 292,30 Kč	OPŽP

	pořízení štěpkovače		
2015	Realizace prvku ÚSES LBC Pastvisko	1 870 985,37 Kč	OPŽP
Σ		4 945 966,57 Kč	

Zdroj: Obecní úřad Kovalovice, vlastní zpracování

Bezpečnost

Obec Kovalovice spadá do teritoria Obvodního oddělení Policie ČR Šlapanice. Index kriminality v obvodním oddělení Šlapanice v období prosinec 2014 – listopad 2015 je 113,2, tedy nižší než jihomoravský průměr 204,7. Index kriminality vyjadřuje počet trestných činů na 1000 obyvatel. Za uvedené období eviduje šlapanická policie 350 trestných činů v oblasti své působnosti, z toho 44 % je objasněných. Procento objasněných trestných činů je srovnatelné s jihomoravským průměrem 42 %. Z jednotlivých druhů trestných činů mají ve Šlapanicích nejvyšší index krádeže věcí z automobilů, jejichž objasnění není nijak snadné⁵².

Ochranu veřejného pořádku zajišťuje obvodní oddělení PČR Šlapanice, které spolupracuje s Městským úřadem Šlapanice, Městskou policií Šlapanice a dalšími institucemi. Kromě Kovalovic zajišťují bezpečnost ještě v dalších 20 obcích SO ORP Šlapanice.

Obec provozuje výjezdovou jednotku sboru dobrovolných hasičů. Obec je pokryta integrovaným záchranným systémem Jihomoravského kraje.

▪ **Varování před živelním ohrožením**

V obci nejsou významné zdroje živelního ohrožení, takové ohrožení však může být způsobeno mimořádnou událostí. Obyvatelé jsou před živelním ohrožením varováni prostřednictvím místního rozhlasu.

Vnější vztahy a vazby obce

▪ **Mikroregion Roketnice**

Svazek obcí vznikl dne 16. 6. 2000 za účelem ochrany společných zájmů a k soustředění sil a prostředků při prosazování záměrů přesahujících svým rozsahem a významem každou účastnickou obec. Náleží do něj obce Hostěnice, Kovalovice, Mokrý-Horákov, Podolí, Pozořice, Sivice, Tvarožná, Velatice a Viničné Šumice. Náplň činnosti mikroregionu zasahuje do různých oblastí, ať už školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, cestovního ruchu, požární ochrany, veřejného pořádku, přírody a životního prostředí a péče o zvířata. Dále se

⁵² Mapa kriminality, dostupné na www.mapakriminality.cz

snaží o rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení, předávání zkušeností a informací či vzájemnou pomoc a spolupráci⁵³.

▪ **Svazek obcí pro vodovody a kanalizace Šlapanicko**

Svazek sdružuje 15 obcí, které se spojily za cílem najít efektivní způsob odkanalizování a čištění odpadních vod z domácností a firem v regionu a čerpat za tímto účelem evropské dotace. Dvakrát sedm příměstských sídel, první v letech 2004 - 2007 a další skupina v rozmezí roků 2007 a 2010, se dočkalo nové splaškové kanalizace. Pod zem bylo postupně instalováno páteřní kanalizační potrubí v délkách 63 a 56 kilometrů a také více než padesát dalších kilometrů odboček pro jednotlivé kanalizační přípojky. Těch je nyní již aktivních 7 tis. S ohledem na členitost a reliéf krajiny svazku, sousedící s Moravským krasem, bylo nezbytné také postavit 13 automatizovaných přečerpávacích stanic. Díky použití tzv. suché technologie, využívající vzduchu pro tlakování odpadní vody je provoz téměř bezhlučný, bez zápachu ale především víceméně bezúdržbový. Unikátní projekt zprovoznil kanalizační soustavu, díky čemu významně klesla chemická spotřeba kyslíku, konkrétně o plných 250 tun ročně, rychle se snížilo znečištění půdy, prozatím na jednu čtvrtinu bývalých hodnot⁵⁴.

▪ **Dobrovolný svazek obcí Šlapanicko**

Dobrovolný svazek obcí Šlapanicko vznikl v červnu 2015 a sdružuje celkem 36 obcí, 1 městys a 3 města v okrese Brno-venkov. Svazek obcí byl založen pro účely ochrany a prosazování společných zájmů členských obcí, mezi něž patří hlavně péče o všestranný rozvoj zájmového území, péče o potřeby občanů členských obcí a ochrana veřejného zájmu⁵⁵.

▪ **MAS Slavkovské bojiště**

Místní akční skupina (MAS) Slavkovské bojiště (dříve Za humnama) byla založena v roce 2006 a obec Kovalovice je jejím členem prostřednictvím mikroregionu Raketnice. MAS je založena na principu partnerství a spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru na místní úrovni. Místní akční skupiny tvoří zástupci obcí, místních podnikatelů, neziskových organizací a aktivní občané. Z hlediska právního postavení jsou to neziskové organizace, jejichž hlavním cílem je rozvoj a podpora regionu. Území MAS Slavkovské bojiště se

⁵³ Mikroregion Raketnice, dostupné na www.roketnice.cz

⁵⁴ Svazek obcí pro vodovody a kanalizace Šlapanicko

⁵⁵ Stanovy DSO Šlapanicko, 2015

postupně rozrostlo na území DSO Ždánický les a Politaví, Mikroregionu Roketnice, svazek obcí Mohyla míru a Mikroregion Cézava.

A.2 VÝCHODISKA PRO NÁVRHOVOU ČÁST

1. SWOT analýza

Souhrnný popis hlavních vnitřních a vnějších faktorů, které mají vliv na rozvoj obce. Vnitřními faktory jsou silné stránky, tj. pozitivní (nadprůměrné) skutečnosti a slabé stránky, tj. problémy, negativní skutečnosti, které způsobují obci problémy. Vnější faktory většinou obec nemá možnost svými silami ovlivnit; pojmenovány jsou jako příležitosti a hrozby. Výroky byly seřazeny podle důležitosti při jednávání na pracovní skupině.

Tab. 9: Silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby v obci Kovalovice

SILNÉ STRÁNKY (pozitiva, rozvojové faktory)	SLABÉ STRÁNKY (negativa, problémy)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Blízkost Brna a spádových měst ▪ Přírodní koupací biotop se sportovním zázemím ▪ Dobré dopravní spojení veřejnou dopravou do Pozořic a Brna ▪ Dostatečná kapacita MŠ ▪ Zdravotní a sociální služby zajištěny v nedalekých Pozořicích ▪ Blízkost napojení na hlavní tahy (II/430, D1) ▪ Pozvolný nárůst počtu obyvatel díky migračnímu přírůstku ▪ Bohatý sportovní, kulturní a společenský život, množství aktivit zaměřených na všechny věkové skupiny obyvatel ▪ Podpora spolkové činnosti ze strany obce ▪ Započaté KPÚ ▪ Nízký podíl nezaměstnaných osob ▪ Zavedené třídění odpadů, nádoby na bioodpad přímo v domácnostech ▪ Vyhovující inženýrské sítě a technická infrastruktura a jejich rozšiřování s ohledem na novou výstavbu (veřejné osvětlení, kanalizace) ▪ Vyhovující stav komunikací ▪ Obec zapojena do komunitního plánování ORP Šlapanice ▪ Dostatečné zázemí pro kulturní a sportovní vyžití ▪ Vedení obce ▪ Prvky kostry ekologické stability v území - Pastvisko ▪ Spokojenost s veřejnou zelení a odpočinkovými zónami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná nabídka základních služeb – chybí potraviny ▪ Bez pozemků určených pro podnikání ▪ Nevyhovující ÚP ▪ Nevyhovující stav některých kulturních a sportovních zařízení a budov v obci, potřebné opravy ▪ Zápach ze ZD Viničné Šumice ▪ Špatný stav koryta potoka – zanesenost, nevyhovující stav některých částí koryta a zábradlí ▪ Nulový přirozený přírůstek ▪ Vysoký index stárí – dochází ke stárnutí obyvatelstva ▪ Stará pošta – bez napojení na některé inženýrské sítě ▪ Hluková zátěž z II/430 a D1 – Stará pošta ▪ Nedodržování povolené rychlosti, chybějící dopravně-bezpečnostní prvky, nepřehledná místa na komunikacích ▪ Nedostatek parkovacích míst – nedostatek ploch pro jejich budování ▪ Bez pozemků pro výstavbu RD ve vlastnictví obce ▪ Nízká informovanost o sociálních službách a komunitním plánování ▪ Chybí zařízení pro seniory ▪ Nevyhovující stav herních prvků na dětském hřišti ▪ Pálení odpadů a trávy v lokálních topeništích ▪ Nedokončené sportovní zázemí v areálu biotopu ▪ Problémy se stavebním úřadem v Pozořicích
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY

▪ Neustálý zájem o bydlení v obci → rozvoj obce ▪ Využití finančních prostředků z dotačních titulů jak národních, tak i evropských ▪ Rozvoj obce prostřednictvím MAS a svazků obcí ▪ Potenciál pro turistiku a cykloturistiku ▪ Historicky významná lokalita	▪ Přívalové deště → záplavy ▪ Větrná a vodní eroze ▪ Zvyšování náročnosti administrativy v souvislosti s řízením chodu a rozvoje obce ▪ Zvyšování náročnosti administrativy v souvislosti se získáváním dotačních prostředků

Zdroj: vlastní zpracování

2. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Na základě SWOT analýzy vyplynuly hlavní aktivity, kterými by se měla obec Kovalovice v budoucích letech zabývat. Obec ve spolupráci s MAS Slavkovské bojiště provedla dotazníkové šetření, jehož cílem bylo získat většinový pohled obyvatel na život v obci.

Dotazníky byly rozneseny do domovních schránek v létě 2015. K dotazníku se měl možnost vyjádřit každý člen obce od 15 let, nebyl tedy hodnocen za domácnost jako celek, ale jednotlivými členy domácností samostatně.

Z rozdaných 550 dotazníků se jich vrátilo 238, což činí necelých 43,3 % z celkového počtu.

Na dotazník odpovídali zejména respondenti v produktivním věku (31 – 50 let). Většina respondentů se dělila mezi dvě kategorie, a to na „starousedlíky“, tj. 47,9 % dotazovaných v obci žije od narození a na občany, kteří se do obce přistěhovali před více než pěti lety (33,2 %). Respondenti uváděli nejčastěji vzdělání jako střední odborné vzdělání (39,5 %) a středoškolské vzdělání zakončené maturitou (25,2 %) následované pak základním vzděláním (17,2 %).

Odpovědi respondentů jsou zpracovány v analytické části strategického dokumentu a ve SWOT analýze. Celkově se občané stavěli k hodnocení kladně, se zájmem.

3. Shrnutí podkladů pro návrhovou část

Obec Kovalovice patří v rámci území MAS Slavkovské bojiště mezi malé obce. Obec sice zaznamenává v posledních letech pozvolný nárůst počtu obyvatel díky migraci, avšak projevuje se zde celorepublikový trend stárnutí obyvatelstva, kdy obec vykazuje vysoký index stáří, tzn., že dětská složka převažuje nad složkou seniorů.

V obci se nachází mateřská škola, knihovna, kulturní zařízení, restaurace Na Tvrzi a přírodní koupací biotop, který v letním období navštěvují jak obyvatelé Kovalovic, tak i lidé z okolí. Občané v současnosti musí dojíždět za nákupy do okolních obcí a měst, jelikož od začátku roku 2016 v obci nefunguje prodejna potravin. Dle dotazníkového šetření by občané v obci uvítali nekuřáckou restauraci, cukrárnu/kavárnu, pekárnu a vybavenou samoobsluhu. Obec

má zavedeny veškeré inženýrské sítě, výjimku tvoří osada Stará pošta, která není napojena na kanalizaci ani na plyn.

Jako nejpalčivější problém v obci občané vnímají mezilidské vztahy (většinou vztah starousedlíci x nově přistěhovaní), zápach ze zemědělského družstva ve Viničných Šumicích, nebezpečí na silnicích v důsledku provozu, nedodržování povolené rychlosti a parkování na komunikacích či chodnících. Občané též poukazovali na problematickou situaci v souvislosti s fungováním stavebního úřadu v Pozořicích.

Obec je členem mikroregionu Roketnice, Svazku obcí pro vodovody a kanalizace Šlapanicko, MAS Slavkovské bojiště, z.s. a na základě toho, že je osada Stará pošta součástí chráněné památkové zóny bitvy u Slavkova, je obec též členem společnosti Austerlitz, o.p.s.

Obec Kovalovice si v roce 1995 vypracovala dokument Místní program obnovy vesnice – obce Kovalovice, který v roce 2008 aktualizovala. Z prvního dokumentu má již obec všechny aktivity splněny, z druhého jí prozatím některé ještě chybí uskutečnit. V roce 2015 vznikl další výčet aktivit Plánu rozvoje obce Kovalovice. Nesplněné aktivity byly umístěny též v tomto Programu rozvoje obce na období 2016-2021.

Tab. 10: Aktivita z Plánu rozvoje obce Kovalovice 2008 a 2015

	Název aktivity	Dokument	Provedeno/Neprovedeno	Zařazení do PRO 2016-2021
1.	Úpravy chodníků a místních komunikací	2008	Provedeno	
2.	Výstavba inženýrských sítí a komunikací v lokalitách určených ÚPSÚ k výstavbě RD	2008	Částečně provedeno	Aktivita 1.1.4 a 1.2.1
3.	Opatření k úspoře energií na obecních budovách	2008	Neprovedeno	Aktivita 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4, 1.3.6
4.	Dokompletování víceúčelového areálu Biotopu Potočiny	2008	Částečně provedeno	Aktivita 2.1.1 a 2.1.2
5.	Výsadba zeleně v intravilánu obce	2008	Neprovedeno	Aktivita 3.1.1 a 3.1.2
6.	Pokračování výsadby v extravilánu – návaznost na ÚSES	2008	Neprovedeno	Aktivita 3.3.1 a 3.3.2
7.	Místní úpravy v části obce Stará Pošta – přechod pro chodce, parkoviště, zastávky	2008	Provedeno	
8.	Dokončení projektové dokumentace pro SP v části obce Za Dvorem inž. sítě	2015	Provedeno	
9.	Zahájení prací na projektové dokumentaci ZTV k RD v části obce Za Pastouškou	2015	Provedeno	
10.	Výstavba prodloužení stoky splaškové a dešťové kanalizace ve výše uvedené lokalitě	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.1.4
11.	Výstavba víceúčelového hřiště v areálu biotopu	2015	Neprovedeno	Aktivita 2.1.1
12.	Zahájení prací na novém územním plánu obce	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.5.2
13.	Cesta v sadu, úprava terénu, zpevnění	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.2.4
14.	Zateplení budovy OÚ	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.3.3
15.	Výstavba kuželkové dráhy v areálu biotopu	2015	Neprovedeno	Aktivita 2.1.2
16.	Postupné zasíťování lokality Za Dvorem a Za školkou	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.1.4
17.	Výměna oken, dveří v obecních budovách	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.3.1
18.	Výměna osvětlovacích těles veřejného osvětlení	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.1.2
19.	Zalesňování lokalit v sadu a Pastvíska	2015	Neprovedeno	Aktivita 3.3.2
20.	Výstavba parketu v areálu vedle restaurace	2015	Neprovedeno	Aktivita 2.1.3
21.	Dešťová kanalizace a chodník u nových RD Velešovská	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.2.2
22.	Výstavba půdní vestavby OÚ – archivní místnost, kancelář starosty, rozvody topení	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.3.4
23.	Výstavba garáže a dílny pro potřeby obce ve dvoře MŠ	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.3.5
24.	Obnova zeleně ve středu obce (podél potoka)	2015	Neprovedeno	Aktivita 3.1.2
25.	Zateplení střech obecních budov	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.3.6
26.	Dům č. 9 (opravit?, zbourat?)	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.1.5
27.	Oprava opěrných zdí v korytě potoka se zábradlím	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.1.3
28.	Oprava opěrné zídky u restaurace	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.3.8
29.	Výkup budovy či pozemku pro účely obchodu se smíšeným zbožím	2015	Neprovedeno	Aktivita 1.4.1

Zdroj: Plán rozvoje obce Kovalovice, vlastní zpracování

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 STRATEGICKÁ VIZE

Dlouhodobá vize zachycuje představu o budoucnosti obce, jak se bude obec měnit a rozvíjet. Strategická vize obce je definována zejména na základě výsledků a závěrů předchozích bodů analytické části a také na základě jednání pracovní skupiny. Naplnění vize bude dosaženo realizací tohoto Programu rozvoje obce a následně na něj navazujících dokumentů stejného charakteru.

Vize obce Kovalovice

Kovalovice jsou mladou obcí, kde žijí spokojení občané udržující dobré sousedské vztahy rozvíjené bohatým kulturním a sportovním životem, pro niž je důležité zachování původního vzhledu okolní krajiny s dostatkem zelených ploch a odpočinkových míst.

B.2 PROGRAMOVÉ CÍLE

Programové cíle stanovují, čeho chce obec Kovalovice dosáhnout realizací svého programu rozvoje. Časově se váží k platnosti dokumentu, tj. pro obec Kovalovice jsou formulovány na období 5 let (2016–2021). Programové cíle jsou stanoveny na základě definovaných problémů i potřeb občanů obce a mají vyjadřovat žádoucí stav obce, kterého by mělo být dosaženo do konce platnosti tohoto dokumentu.

Tab. 11: Programové cíle, opatření, aktivity

CÍL	OPATŘENÍ	AKTIVITA
1. Zlepšit zázemí obce Kovalovice prostřednictvím zajištění kvalitních podmínek pro bydlení a zkvalitněním technické a dopravní infrastruktury	1.1 Zlepšení technické infrastruktury a podmínek pro bydlení	1.1.1 Rozšíření veřejného osvětlení na Staré poště
		1.1.2 Výměna osvětlovacích těles veřejného osvětlení
		1.1.3 Oprava opěrných zdí v korytě potoka se zábradlím
		1.1.4 Rozšíření splaškové a dešťové kanalizace v lokalitách nové výstavby
		1.1.5 Řešení situace domu č. 9
	1.2 Zlepšení dopravní infrastruktury a bezpečnosti obce	1.2.1 Opravy místních komunikací v lokalitě Za Dvorem a Za Školkou
		1.2.2 Opravy a rozšíření chodníků
		1.2.3 Doplnění dopravně-bezpečnostních prvků
		1.2.4 Cesta v sadu, úprava terénu, zpevnění
		1.2.5 Napojení na cyklostezku mikroregionu
	1.3 Výstavba, rekonstrukce a opravy obecních budov	1.3.1 Výměna oken a dveří v obecních budovách

		1.3.2 Zateplení hasičské zbrojnice
		1.3.3 Zateplení budovy OU
		1.3.4 Výstavba půdní vestavby OÚ
		1.3.5 Výstavba garáže a dílny pro potřeby obce ve dvoře MŠ
		1.3.6 Zateplení střech obecních budov
		1.3.7 Rekonstrukce sociálního zařízení v restauraci a v sále kulturního zařízení
		1.3.8 Oprava terasy u restaurace
	1.4 Zlepšení nabídky základní občanské vybavenosti	1.4.1 Výkup budovy či pozemku pro účely obchodu se smíšeným zbožím
		1.4.2 Řešení situace nefungující prodejny potravin
	1.5 Zlepšení rozvojových možností obce	1.5.1 Komplexní pozemkové úpravy, plán společných zařízení
		1.5.2 Územní plán obce
2. Podpořit společenský život obyvatel Kovalovic prostřednictvím kvalitnějšího zázemí a kulturně-sportovního vyžití a zlepšením informovanosti	2.1 Zlepšení kulturního a sportovního zázemí	2.1.1 Výstavba víceúčelového hřiště v areálu biotopu
		2.1.2 Výstavba kuželkové dráhy v areálu biotopu
		2.1.3 Výstavba parketu v areálu vedle restaurace
		2.1.4 Dokončení rekonstrukce sokolovny
		2.1.5 Údržba herních prvků na dětském hřišti
	2.2 Podpora kulturního a sportovního vyžití	2.2.1 Podpora místní spolkové činnosti zaměřené na udržování a zachování tradic
		2.2.2 Zachování stávajících kulturních a sportovních aktivit a rozšíření o nové
		2.2.3 Propagace kult. a sport. aktivit na webu obce
	2.3 Zlepšení informovanosti občanů	2.3.1 Zlepšení informovanosti občanů o sociálních službách a komunitním plánování a umístění informací na stránky obce
		2.3.2 Umisťování hlášení rozhlasu na webové stránky obce
3. Zlepšit vzhled obce Kovalovice prostřednictvím ozelenění prostředí a zvýšením čistoty	3.1 Revitalizace zeleně a prostranství	3.1.1 Výsadba a údržba zeleně
		3.1.2 Obnova zeleně ve středu obce (podél potoka)
		3.1.3 Odpočinkové zóny a doplnění mobiliáře
	3.2 Třídění odpadů a zlepšení životního prostředí	3.2.1 Doplnění kontejnerů na tříděný odpad
		3.2.2 Doplněné odpadkových košů se sáčky na psí exkrementy
		3.2.3 Jednání se ZD Viničné Šumice o řešení situace zápachu
		3.2.4 Osvěta a informovanost o ŽP
	3.3 Protipovodňová a protierozní opatření a ochrana	3.3.1 Realizace prvku ÚSES Pastvisko
		3.3.2 Zalesňování pozemků v lokalitě Skalka
3.3.3 Údržba koryta potoka a jeho vyčištění		

Zdroj: vlastní zpracování

B.3 OPATŘENÍ A AKTIVITY

Opatření obce jsou definována jako zásadní úkoly k naplnění stanovených programových cílů a formulují přístup k řešení jednotlivých témat. Odvíjí se od programových cílů a mají střednědobý charakter, předpoklad jejich realizace je v celém návrhovém období tohoto dokumentu nebo ve stanoveném kratším časovém úseku. Jednotlivá opatření jsou pak naplňována prostřednictvím realizace konkrétních rozvojových aktivit.

Důležitost neboli prioritizace je stanovena na základě porovnání významové důležitosti. Je třeba si uvědomit, co se musí udělat určitě v nejbližší době a s čím je možno počkat a na základě toho určit pořadí u jednotlivých aktivit ve formě důležitá (1), střední (2), nízká (3).

Opatření 1.1 Zlepšení technické infrastruktury a podmínek pro bydlení

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Rozšíření veřejného osvětlení na Staré poště	1	2017	obec	60 000	vlastní
Komentář: rozšíření osvětlení k nové zástavbě, pořízení lamp					
Výměna osvětlovacích těles veřejného osvětlení	3	2018-2020	obec	250 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Oprava opěrných zdí v korytě potoka se zábradlím	2	Do 2021	Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových	3 mil	
Komentář: v závislosti na majetkoprávních vztazích					
Rozšíření splaškové a dešťové kanalizace v lokalitách nové výstavby	1	2016-2017	obec	6 mil	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Řešení situace domu č. 9	2	2018-2020	obec	1,5 mil	Vlastní, popř. dotace
Komentář: dům je v pronájmu, „startovací byty pro mladé“, z části by obec chtěla udělat prodejnu potravin					

Opatření 1.2 Zlepšení dopravní infrastruktury a bezpečnosti obce

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Opravy místních komunikací v lokalitě Za Dvorem a Za Šolkou	1	2017-2018	Obec	1 mil	Vlastní, popř. dotace
Komentář: v lokalitě Za Dvorem a Za Šolkou zpevnění komunikací po rozšíření splaškové a dešťové kanalizace					
Opravy a rozšíření	2	2019	obec	100 000	Vlastní, popř.

chodníků					dotace
Komentář: rozšíření chodníků na ulici Velešovská					
Doplnění dopravně- bezpečnostních prvků	2	2016- 2017	Obec	200 000	Vlastní + dotace
Komentář: žádost podána					
Cesta v sadu, úprava terénu, zpevnění	3	Do 2021	Obec	1 mil	Vlastní, popř. dotace
Komentář: cesta pro pěší a cyklisty, směr VŠ; čeká se na projekt					
Vazba na aktivitu: Strategie území správního obvodu ORP Šlapanice – Volitelné téma (Bezpečnost) – Problémová oblast 2 – cíl 2.2 Výstavba cest a cyklostezek pro nemotorovou dojíždku za prací, do škol a za službami mezi obcemi SO ORP Možná podpora přes MAS.					
Napojení na cyklostezku mikroregionu	3	Do 2021	DSO Šlapanicko, obec		Vlastní, popř. dotace
Komentář: trasa propojující obce do Brna do Slatiny, celkové náklady nelze stanovit					
Vazba na aktivitu: Strategie území správního obvodu ORP Šlapanice – Volitelné téma (Bezpečnost) – Problémová oblast 2 – cíl 2.2 Výstavba cest a cyklostezek pro nemotorovou dojíždku za prací, do škol a za službami mezi obcemi SO ORP Možná podpora přes MAS.					

Opatření 1.3 Výstavba, rekonstrukce a opravy obecních budov

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Výměna oken a dveří v obecních budovách	1	2016- 2017	Obec	1,5 mil.	Vlastní, popř. dotace
Komentář: obecní úřad a zbrojnice					
Zateplení hasičské zbrojnice	2	2017- 2018	Obec		Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Zateplení budovy OÚ	3	2017- 2018	Obec	2 mil.	Vlastní, popř. dotace
Komentář: dle dotačních možností					
Výstavba půdní vestavby OÚ	3	2019	Obec	2 mil	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Výstavba garáže a dílny pro potřeby obce ve dvoře MŠ	2	2019- 2020	Obec	500 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Zateplení střech obecních budov	1	2016- 2017	Obec	800 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Rekonstrukce sociálního zařízení v restauraci a v sále kulturního zařízení	2	2016- 2017	Obec	200 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Oprava terasy u restaurace	1	2016	Nájemce restaurace	50 000	Vlastní

Komentář:

Opatření 1.4 Zlepšení nabídky základní občanské vybavenosti

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Výkup budovy či pozemku pro účely obchodu se smíšeným zbožím	1	2016-2021	Obec	1,5 mil	Vlastní, popř. dotace
Komentář: pokud nebudou prostory pro obchod, popř. dům č. 9					
Řešení situace nefungující prodejny potravin	2	2016-2021	Obec	1 mil	Vlastní, popř. dotace
Komentář: možnost dům č. 9 popř. jiné řešení					

Opatření 1.5 Zlepšení rozvojových možností obce

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Komplexní pozemkové úpravy, plán společných zařízení	1	Do 2021	PÚ, obec		
Komentář: celkové náklady nelze zatím stanovit					
Územní plán obce	2	Do 2021	Obec	400 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář: v závislosti na KPÚ					

Opatření 2.1 Zlepšení kulturního a sportovního zázemí

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Výstavba víceúčelového hřiště v areálu biotopu	2	Do 2021	Obec	3,5 mil	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Výstavba kuželkové dráhy v areálu biotopu	3	Do 2021	Obec	300 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Výstavba parketu v areálu vedle restaurace	2	Do 2021	Obec	800 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář: na place vedle restaurace					
Dokončení rekonstrukce sokolovny	3	Do 2021	Sokol, obec	200 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář: v majetku Sokola, odvíjí se od souhlasu ČOS					
Údržba herních prvků na dětském hřišti	3	Průběžně	obec	50 000	Vlastní
Komentář:					

Opatření 2.2 Podpora kulturního a sportovního využití

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Podpora místní spolkové činnosti zaměřené na udržování a zachování tradic	3	Průběžně	obec	50 000	Vlastní
Komentář:					
Zachování stávajících kulturních a sportovních aktivit a rozšíření o nové	3	Průběžně	Spolky, obec		Vlastní
Komentář: celkové náklady nelze stanovit					
Propagace kulturních a sportovních aktivit na webu obce	3	Průběžně	Spolky, obec		Vlastní
Komentář:					

Opatření 2.3 Zlepšení informovanosti občanů

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Zlepšení informovanosti občanů o sociálních službách a komunitním plánování a umístění informací na stránky obce	3	Průběžně	Obec		Vlastní
Komentář:					
Umístování hlášení rozhlasu na webové stránky obce	3	Průběžně	Obec		Vlastní
Komentář:					

Opatření 3.1 Revitalizace zeleně a prostranství

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Výsadba a údržba zeleně	3	Průběžně	Obec	100 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					
Obnova zeleně ve středu obce (podél potoka)	3	Průběžně	Obec	200 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář: projekt nachystán, dělá se průběžně údržba dle projektu					
Odpočinkové zóny a doplnění mobiliáře	2	Průběžně	Obec	40 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář:					

Opatření 3.2 Třídění odpadů a zlepšení životního prostředí

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Doplnění kontejnerů na tříděný odpad	1	2016	Obec	50 000	Vlastní
Komentář: obec si zažádala o nádoby na tříděný odpad z EKO-KOMU					
Doplnění odpadkových košů se sáčky na psí exkrementy	2	2016-2017	Obec	30 000	Vlastní
Komentář:					
Jednání se ZD Viničné Šumice o řešení situace zápachu	1	2016	Bonagro, obec		
Komentář: celkové náklady nelze stanovit					
Osvěta a informovanost o ŽP	3	Průběžná	Obec		Vlastní
Komentář: celkové náklady nelze stanovit					

Opatření 3.3 Protipovodňová a protierozní opatření a ochrana

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Realizace prvku ÚSES Pastvisko	3	2018	Obec	2,5 mil	Vlastní, popř. dotace
Komentář: obec již udělala několik etap výsadeb, hodlá dále pokračovat					
Zalesňování pozemků v lokalitě Skalka	3	Průběžně	Obec	150 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář: vyřezání ovocných přestárých stromů, výsadba lesních dřevin					
Údržba koryta potoka a jeho vyčištění	2	Do 2021	Lesy ČR, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, obec	100 000	Vlastní, popř. dotace
Komentář: v závislosti na majetkoprávním rozhodnutí (ve vlastnictví Lesů ČR, částečně Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových)					

B.4 PODPORA REALIZACE PROGRAMU

Pro úspěšnou realizaci PRO Kovalovice je důležité se do budoucna zaměřit především na efektivní spolupráci jednotlivých aktérů, a to konkrétně obce, spolků, občanů i subjektů vně obce. Na základě tohoto programu bude obec postupně realizovat všechny prakticky a finančně realizovatelné záměry, a to se zohledněním určených priorit k jednotlivým záměrům.

Před realizací budou jednotlivé projekty konkretizovány, ať už z hlediska projekčního, vyžaduje-li to daný záměr, tak z hlediska finančního a časového.

Zajištění řízení a naplňování Programu rozvoje obce Kovalovice

Zajišťování naplňování programu bude mít na starosti zastupitelstvo obce v čele se starostou. Zastupitelstvo obce koordinuje všechny činnosti spojené s administrativní podstatou činností spojenou s naplňováním a aktualizací programu. Zodpovídá za dodržení harmonogramu vyhodnocování a monitoring. Zodpovídá za zpřístupnění dokumentů a vypořádání připomínek a podnětů, které se v průběhu platnosti programu vyskytnou. Zodpovídá za přípravu aktualizací, souhrnů, zpráv a dalších podkladů v návaznosti na využití programu. Podílí se na zajištění dodržování harmonogramu a přípravě podkladů pro vyhodnocování. Zajišťuje sběr podkladů pro monitoring programu.

Zpřístupnění dokumentu

Dokument bude zveřejněn na internetových stránkách obce a zároveň bude k nahlédnutí, případně i k zapůjčení v listinné podobě na obecním úřadě.

Monitoring a hodnocení plnění programu

Plnění strategie bude kontrolováno průběžně, bude vyhodnoceno, do jaké míry byly naplánované záměry skutečně realizovány či z jakých důvodů případně realizovány být nemohly. Současně budou případně přehodnoceny jednotlivé záměry z hlediska možnosti a potřeby jejich realizace a bude také zkontrolováno nastavení priorit záměrů.

Přehodnocení mohou předcházet doplňující dotazníková šetření, které zaktualizují názor veřejnosti na jednotlivé aspekty života v obci a vyhodnotí dosavadní plnění strategie a budou sloužit jako zpětná vazba pro vyhodnocení, zda se řešené aspekty života v obci zlepšily či nikoli.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Vývoj pohybu obyvatelstva a jeho počet v letech 2003-2015.....	7
Tab. 2: Věkové poměry v obci v roce 2015.....	9
Tab. 3: Obyvatelstvo ve věku 15 a více dle nejvyššího ukončeného vzdělání	10
Tab. 4: Hospodářská činnost za rok 2014.....	14
Tab. 5: Nabídka služeb v obci Kovalovice v roce 2015.....	15
Tab. 6: Míra nezaměstnanosti v obci v letech 2007-2015.....	19
Tab. 7: Druhy pozemků	34
Tab. 8: Nenárokové dotace obce 2010-2015.....	39
Tab. 9: Silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby v obci Kovalovice.....	43
Tab. 10: Aktivity z Plánu rozvoje obce Kovalovice 2008 a 2015	46
Tab. 11: Programové cíle, opatření, aktivity.....	47

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Umístění obce na mapě.....	5
Obr. 2: Vývoj počtu obyvatelstva v letech 1991-2015	8
Obr. 3: Vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku v letech 2003-2015.....	9
Obr. 4: Obyvatelstvo podle věkových kategorií v letech 2006-2015.....	10
Obr. 5: Rozdělení podniků dle počtu zaměstnanců.....	14
Obr. 6: Chybějící komerční služby v obci Kovalovice.....	16
Obr. 7: Intenzita silničního provozu v obci Kovalovice	23
Obr. 8 : Bytová výstavba v obci Kovalovice v období 1998-2014.....	26
Obr. 9: Výdaje na vzdělávání.....	29
Obr. 10: Saldo příjmů a výdajů obce v letech 2010-2015.....	37
Obr. 11: Příjmy obce v letech 2010-2015.....	38
Obr. 12: Výdaje obce v letech 2010-2015.....	38
Obr. 13: Hodnota majetku obce v letech 2010-2015.....	39

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	56
Příloha č. 2.....	57
Příloha č. 3.....	59

C. PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č. 1

Rozdělení obcí území MAS Slavkovské bojiště podle velikosti:

	Velikostní kategorie
Malé obce	do 799
Středně velké obce	800-1499
Velké obce	1500 a více

Obce MAS Slavkovské bojiště

Obec	Počet obyvatel k 31.12.2015	Index stáří	Obec	Počet obyvatel k 31.12.2015	Index stáří
Blažovice	1 217	82,4	Nížkovice	690	129,9
Bošovice	1 216	89,9	Otmarov	325	51,3
Bučovice	6 439	120,3	Otnice	1 521	94,2
Heršpice	829	67,1	Podolí	1 426	92,9
Hodějnice	969	120,5	Ponětovice	404	86,4
Holubice	1 107	68,4	Požořice	2 255	92,2
Hostěrádky-Rešov	848	123,6	Prace	959	95,5
Hrušky	771	103,0	Rašovice	680	91,7
Jiříkovice	893	93,4	Sivice	1 059	100,6
Kobeřice u Brna	703	85,0	Slavkov u Brna	6 564	104,5
Kobylnice	1 077	84,2	Sokolnice	2 346	85,4
Kojátky	308	119,0	Šaratice	1 043	94,7
Kovalovice	640	119,0	Telnice	1 593	87,7
Křenovice	1 901	101,3	Těšany	1 220	99,5
Křižanovice	792	106,1	Tvarožná	1 281	110,0
Lovčičky	663	91,7	Újezd u Brna	3 244	118,1
Měnín	1 857	77,2	Vážany nad Litavou	714	100,9
Milešovice	682	93,6	Velatice	699	82,5
Mokrý-Horákov	2 772	108,5	Velešovice	1 257	83,9
Mouřínov	455	112,1	Viničné Šumice	1 319	72,7
Moutnice	1 170	107,3	Zbýšov	625	51,1
Němčany	799	102,1	Žatčany	799	105,5
Nesvačílka	328	114			

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ, 2016, dostupné z www.czso.cz; vlastní výpočty

PŘÍLOHA Č. 2

Míra nezaměstnanosti obcí v MAS Slavkovské bojiště							
Obec	2007	2008	2009	2010	2011	2014	2015
Blažovice	3,60%	3,60%	7,40%	7,80%	9,20%	4,90%	4,60%
Bošovice	5,20%	3,10%	6,00%	6,20%	6,60%	4,50%	3,0%
Bučovice	5,40%	6,50%	12,20%	9,70%	10,70%	7,50%	6,40%
Heršpice	4,40%	4,40%	12,70%	11,10%	7,30%	5,00%	3,10%
Hodějnice	3,50%	4,00%	7,70%	7,20%	7,20%	4,10%	2,10%
Holubice	4,10%	3,30%	9,30%	8,00%	6,70%	4,50%	4,0%
Hostěrádky-Rešov	2,70%	3,60%	9,30%	10,40%	7,40%	4,60%	4,4%
Hrušky	2,70%	3,70%	12,30%	9,60%	6,40%	4,10%	3,90%
Jiříkovice	1,20%	3,70%	8,10%	7,40%	5,60%	5,00%	4,50%
Kobeřice u Brna	5,10%	5,50%	12,70%	13,60%	13,60%	7,10%	5,20%
Kobylnice	3,60%	3,60%	7,20%	7,70%	7,40%	3,50%	3,90%
Kojátky	5,80%	11,00%	15,60%	12,30%	9,10%	8,20%	9,50%
Kovalovice	4,00%	4,00%	7,90%	11,50%	8,60%	6,00%	4,10%
Křenovice	3,40%	4,10%	9,10%	9,30%	9,00%	5,30%	5,0%
Křižanovice	4,20%	4,00%	11,10%	9,80%	9,50%	5,50%	4,70%
Lovčičky	2,80%	2,80%	11,30%	9,70%	8,90%	6,20%	3,50%
Měnín	3,10%	4,30%	6,20%	8,90%	6,90%	5,50%	4,50%
Milešovice	4,90%	5,60%	8,20%	13,10%	12,10%	5,30%	5,80%
Mokrá-Horákov	3,60%	3,00%	6,60%	7,50%	6,50%	5,90%	4,20%
Mouřínov	8,60%	11,40%	17,10%	15,70%	15,70%	10,70%	8,80%
Moutnice	4,80%	2,80%	9,10%	8,70%	8,50%	5,40%	3,70%
Němčany	5,50%	3,60%	7,70%	7,40%	8,50%	5,70%	4,10%
Nesvačilka	3,20%	3,80%	7,10%	7,70%	5,80%	6,00%	6,0%
Nížkovice	4,00%	5,50%	13,20%	12,90%	10,40%	8,20%	4,50%
Otmarov	4,90%	3,70%	8,50%	8,50%	7,30%	6,60%	5,50%
Otnice	3,60%	2,10%	6,20%	8,20%	7,00%	4,40%	3,30%
Podolí	4,80%	4,80%	9,60%	9,80%	7,60%	5,10%	2,70%
Ponětovice	3,60%	4,20%	10,30%	12,10%	9,10%	8,80%	7,70%
Požořice	4,20%	3,00%	6,20%	8,70%	8,90%	5,80%	4,60%
Prace	3,70%	4,60%	8,80%	9,50%	5,40%	5,50%	4,50%
Rašovice	6,60%	9,40%	12,00%	11,10%	12,00%	7,10%	5,20%
Sivice	6,00%	4,40%	11,30%	9,40%	11,30%	5,60%	3,20%
Slavkov u Brna	3,80%	3,90%	7,50%	7,70%	7,30%	5,00%	4,10%
Sokolnice	3,40%	4,50%	9,70%	10,30%	9,10%	5,50%	4,60%
Šaratice	5,50%	5,70%	10,40%	11,20%	11,20%	7,00%	5,10%

Telnice	4,20%	5,10%	8,30%	8,70%	7,30%	5,20%	4,80%
Těšany	3,70%	3,90%	8,00%	8,20%	8,40%	4,40%	3,30%
Tvarožná	3,70%	4,60%	5,70%	5,90%	7,60%	4,90%	3,50%
Újezd u Brna	5,60%	5,10%	8,30%	9,80%	8,80%	5,70%	4,20%
Vážany nad Litavou	7,10%	9,10%	10,70%	11,00%	8,80%	6,50%	4,40%
Velatice	3,30%	2,40%	6,90%	8,60%	5,70%	4,10%	3,70%
Velešovice	4,00%	5,90%	12,40%	10,90%	11,30%	4,30%	4,10%
Viničné Šumice	2,80%	4,20%	6,80%	8,30%	7,00%	4,20%	4,0%
Zbýšov	5,40%	2,50%	6,40%	6,90%	5,90%	5,10%	3,30%
Žatčany	4,20%	3,90%	6,70%	8,40%	7,80%	5,40%	4,60%
průměr	4,30%	4,62%	9,24%	9,48%	8,50%	5,66%	4,53%

celkový průměr 2007-2011 za území	7,23%
celkový průměr 2007-11, 2014-2015 za území	6,62%

Zdroj: Portál zaměstnanosti MPSV, dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz>, data k 31. 12. daného roku, vlastní výpočty

PŘÍLOHA Č. 3

Dotazníkové šetření